

JOŠKO ŠTAJER: OHRANITE DEDI-
ŠČINO BLOŠKEGA SMUČANJA

IVICA ŠKRABEC: PLEMIŠKA KRI S
PRIDIHOM BLOK

LOJZE DOBRAVEC: PONOSEN
BLOČAN, KAMORKOLI PRIDE

SLIKARSKA RAZSTAVA FRANCA
MODICA V LJUBLJANI

Bloški korak

glasilo občine Bloke
januar 2004
letnik 5 | številka 1
cena: brezplačno | 500 SIT | \$ 4

Dvanajst bratov

*Dvanajst bratov
roke si podaja
in vsak mesec
en brat odhaja.*

*Vsak od bratov
enajst mesecev prespi,
za dvanajst bratov
večnega počitka ni.*

*Po vrstnem redu
bratje se budijo
in vsako leto
se enkrat rodijo.*

*Dvanajstim bratom
voščimo, želimo,
da zdravi, srečni
z njimi leto preživimo.*

*Brat gruden
se od nas poslavlja,
bratu prosincu
slavje se pripravlja.*

*V novoletno noč
bomo veselo zaplesali
in dvanajstim bratom
srečno nazdravljali!*

Tone Frantar, Krušče

Vesele božične praznike in srečno novo leto 2004

Uspešno leto na področju investicij, smeli načrti za naprej

PRVO LETO V NOvem ŠTIRILETNEM MANDATNEM OBDOBJU JE ZA NAMI IN ZATO JE PRIMERNO, DA OPRAVIMO KRATEK OBRAČUN LETOŠNJIH AKTIVNOSTI TER NAKAŽEMO RAZVOJNE SMERI, KI NAS ČAKAJO V NASLEDNJEM LETU.

O investicijskem dogajanju v letošnjem letu sem precej podrobno pisal že v prejšnji številki Bloškega koraka. Vsekakor pa je vredno ponovno omeniti, da je za nami uspešno leto, saj smo realizirali bistveno več, kot smo prvotno načrtovali. Bistveno je presežen program na področju posodobitve cestnih povezav, saj smo dodatno realizirali ureditev ter preplastitev ceste v smeri Velike Bloke za Hribom v skupni dolžini 2,2 km.

Še posebej pa me veseli, da nam je povsem nepričakovano uspelo izvesti zahtevne sanacijske posege na področju Bloškega jezera. Sanacija, ki se izvaja v skladu z idejnim projektom, se v teh dneh približuje težko pričakovanemu koncu. Z željo, da bi z načrtovanim posegom dosegli želeni cilj, je bilo potrebno opraviti predvsem dve nalogi in sicer zgraditi nov jez, ki bo zanesljivo zadrževal vodo v jezeru, ter očistiti jezersko dno.

Skrbno načrtovano akcijo so izvedli domači izvajalci. V spomladanskem obdobju naš čaka še ureditev okolice. Pri zaključnih delih so svojo pomoč in sodelovanje ponudili člani ribiške družine, ki upravljajo s tem jezerom. Prepričan sem, da nam je s to sanacijo uspelo pridobiti pomembno turistično točko na področju občine Bloke, ki bo v bodoče pomembno zaznamovala razvoj te dejavnosti v naši občini.

Leto 2003 pa si bomo zapomnili tudi po obnovitvenih delih na objektu vrtca in prostorov, kjer deluje občina Bloke. Načrtovana investicija poteka po načrtih, dokončanje del pa zaradi kvalitete zaključnih del prelagamo v naslednje leto. Zaključna dela želimo opraviti v ustrezno osušenem objektu.

Letošnje leto je bilo investicijsko zelo dinamično. Investicije so se izvajale preko celega leta brez prekinitev. Za izvedbo vseh planiranih in dodatnih investicij smo porabili preko 130 milijonov tolarjev. Bloška planota je tako spet bogatejša, življenje na Blokah pa postaja iz leta v leto zanimivejše.

NAČRTI ZA NASLEDNJE LETO

Kot vsi dosedanja proračuni je tudi osnutek proračuna za leto 2004 naravnost izrazito investicijsko.

Tudi v naslednjem letu bomo pomembna sredstva investirali v obnovo in preplastitev cestnih povezav. V ta namen bomo pridobili tudi dodatna sredstva, ki se namenijo iz sklada za posredne regionalne spodbude in so namenjena zmanjševanju razvojnih razlik med občinami ozi-

roma regijami. Iz tega sklada si obetamo dodatnih 27 milijonov tolarjev, ki jih moramo porabiti namensko. Omenjena sredstva bodo pridobljena preko Regionalne razvojne agencije iz Pivke.

Pomembna finančna sredstva bomo vložili tudi v razširitev vodovodnega omrežja. Načrtujemo namreč izgradnjo – razširitev centralnega vodovoda do naselij Bočkovo in Zales. Omenjena investicija bo finančno podprta iz programa SAPARD. Z Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja je v ta namen že podpisana ustrežna pogodba. Iz omenjenega evropskega sklada bomo na tej osnovi za ta projekt prejeli 10 milijonov tolarjev. Poleg navedene investicije planiramo tudi izgradnjo vaškega vodovoda Benete, ki ga bomo zgradili s sredstvi občinskega proračuna, pričakujemo pa tudi aktivno sodelovanje vaščanov.

Z izgradnjo obeh vodovodov bo v vseh naseljih Bloške planote poskrbljeno za tekočo pitno vodo.

V naslednjem letu se predvideva tudi začetek zahtevne investicije na področju čiščenja odpadnih voda. V Novi vasi planiramo namreč začetek izgradnje kanalizacijskega sistema s čistilno napravo. Izdelava projektne dokumentacije za to investicijo je v zaključni fazi. V naslednjem koraku začenjamo s postopkom pridobivanja gradbenega dovoljenja. Predviden je fazni pristop izgradnje. V I. fazi predvidevamo izgradnjo kanalizacijskega sistema do industrijskih objek-

tov ter ostalih družbenih objektov, v naslednjih fazah pa se izgradnja kanalizacijskih vodov razširi do vseh individualnih hiš v naseljih Nova vas, Fara in Nemška vas. Izvedba te investicije bo organizacijsko in finančno zelo zahtevna, zato bo potekala več let. V naslednjem letu planiramo izvedbo I. faze. V ta namen smo planirali sredstva v višini 7 milijonov tolarjev. Izgradnjo I. faze naj bi finančno podprli tudi podjetji Novolit in Kovinoplastika Lož.

V naslednje proračunsko leto pa zaradi že prej opisanih razlogov premikamo dograditev vrtca in občinskih prostorov. Poleg objekta načrtujemo tudi ureditev parkirnih prostorov in ostale okolice skupaj z dostopno cesto. V sklopu celotne investicije je predvidena tudi ureditev in oprema pisarne za potrebe Upravne enote. Storitve, ki jih trenutno opravlja Upravna enota v Cerknici, želimo s tem posegom približati tudi občanom občine Bloke.

Osnutek proračuna predvideva tudi nekaj manjših investicij v javne zavode, obnovo sakralnih objektov, nakupa zemljišč itd.

V osnutku proračuna za leto 2004, ki smo ga pripravili na občinski upravi, je za področje investicij predvidenih skoraj 50 % vseh sredstev, vrednostno pa to predstavlja okrog 130 milijonov tolarjev. Verjamem, da občinski svet na predlagani osnutek ne bo imel večjih pripomb.

Natančnejša predstavitev proračuna za leto 2004 bo opravljena po potrditvi predloga proračuna predvidoma v naslednji številki Bloškega koraka.

Vsekakor pa bo leto 2004 pomembno še iz enega razloga. V naslednjem letu se namreč začnejo tudi določene nove razvojne naloge v smislu zagotavljanja zazidljivih površin za potrebe industrije in obrti ter individualne stanovanjske izgradnje. Osnova za začetek tovrstnih aktivnosti je nov prostorski plan, ki smo ga dokončali jeseni tega leta. Nadaljnji uspehi v smeri zagotavljan-

Jezero bo kmalu spet polno vode.

ja navedenih zemljišč pa so v veliki meri odvisni od hitrosti in načina pridobitve lastništva bivše vojašnice v Velikih Blokah ter reševanja drugih lastniških odnosov na nekaterih zemljiščih v Novi vasi. Za uspešno načrtovanje razvoja je namreč poglavitno, da občina lahko ponudi zadostno količino komunalno opremljenih zemljišč za potrebe industrije in stanovanjske izgradnje. Pri reševanju navedenih nalog pa bo poleg znanja in podpore zunanjih sodelavcev potrebno imeti tudi nekaj sreče. Znan slovenski pregovor pravi, da je sreča vedno na strani hrabrih, v tem primeru torej na naši strani.

Jože Doles, župan

Obvestilo

Rejniška dejavnost

Obveščamo vas, da je s 1. 1. 2003 stopil v veljavo nov Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti (Ur. l. RS št. 110/2002). Rejništvo je posebna oblika varstva in vzgoje otrok, nameščenih v rejniške družine na podlagi zakona, ki ureja družinska razmerja in je namenjena otrokom, ki začasno ne morejo prebivati v biološki družini. Osebe, ki želijo izvajati rejniško dejavnost, morajo imeti zaključeno vsaj poklicno izobrazbo, imeti morajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, morajo biti polnoletni in izpolnjevati druge strokovne kriterije. Center za socialno delo vabi vse, ki vas to zanima, da se oglasite na Centru, kjer boste dobili podrobne informacije.

Ivica Penca, soc. delavka

Zadnja novica

Občinski svet občine Bloke je na seji 11. 12. sprejel kar nekaj pomembnih odločitev. Med sprejetimi sklepi je najpomembnejši osnutek proračuna za leto 2004. Le-ta je za prihodnje leto zelo investicijsko naravnan. Po tej projekciji naj bi dobila vodovod Benete in Zales, dokončali bodo vrtec in sanacijo Bloškega jezera, posodobili cesto Nova vas – Lužarji.

Svetniki so se s predlaganim proračunom skoraj v celoti strinjali. Posebej pa so poudarili potrebo, da se pospeši akcija prodaje oziroma prenos kasarne Bloke v civilne gospodarske potrebe. Predlagali so, da se za to namenijo finančna sredstva.

Stane Korenjak

Obnova vodnjaka

V NOVI VASI SO SE V OKTOBRU LOTILI OBNOVE SPODNJEGA VODNJAKA, OZ. ŠTIRNE PRI MESTKOVIH. POVOD ZA TO JE BIL RAZPIS HELIOSA D. D., KI NAMENI OD VSAKEGA LITRA PRODANE BARVE 50 SIT V SKLAD ZA OHRANJANJE ČISTIH SLOVENSКИH VODA. RAZPIS JE V MESECU APRILU ZASLEDILA JOŽICA ANZELJČ, KI JI GRE TUDI VSA ZAHVALA ZA OBNOVO, SAJ JE NA PODLAGI RAZPISA PRIPRAVILA VSO POTREBNO DOKUMENTACIJO ZA PRIJAVO DVEH VODNJAKOV, ŽE PREJ OMENJENEGA, KI SO GA NA OBČINI OZNAČILI KOT VODNJAK A IN ZGORNJEGA VODNJAKA, ŠTIRNE PRI JANEZKU OZNAČENEGA KOT VODNJAK B. NA RAZPISU JE BIL IZBRAN TUDI VODNJAK A V NOVI VASI.

Prvotni vodovod v Novi vasi je bil najprej napeljan po lesenih ceveh v dve kamniti koriti, ki sta sedaj ob štirinah, je zapisal župnik Andrej Makovec v kroniki leta 1963 po pripovedovanju starca Petrasa. Štirni, kot jih poznamo sedaj, sta bili narejeni pozneje. Zgornja z letnico 1863 in spodnja, sedaj obnovljena, ki se ponaša z letnico 1892. Železne cevi so položili takrat, ko so naredili veliko štirno, torej leta 1892. Oba vaška vodnjaka pa sta bila sestavljena iz ročno sklesanih skal. Občina je s pomočjo denarja, ki so ga dobili iz sklada za ohranjanje čistih slovenskih voda, sedaj strokovno obnovila notranje stene večjega vodnjaka, dimenzij 10 krat 6 metrov.

Voda priteka v vaška vodnjaka iz bližnjega izvira Sušica, ki so ga domačini v okviru obnove štirne sedaj obnovili, že več kot 110 let noč in dan, poleti in pozimi. Niti najstarejši krajan ne pomni, da bi presahnila, le letos, ko je bila suša, kot že dolgo ne, je za nekaj časa v zgornjem vodnjaku pri Janezkovih voda prenehala teči. Iz vodnjakov odteka voda naprej v požiralnike kraškega podzemlja vse do Križne jame. Takšni vodnjaki so v preteklosti služili predvsem kot zbiralniki požarne vode, za napajanje živine iz domače vasi, kot tudi za konje furmanov, ki so vozili skozi Novo vas blago na železniško postajo Rakek. Ob sušnih obdobjih so hodili po vodo tudi krajan iz drugih vasi. Prebivalcem vodnjaki ne predstavljajo le okrasa v vasi, temveč tudi odnos do lastne kulturne dediščine, ki ga bodo zagotovo še mnogo let negovali in obnavljali.

Občina Bloke je tako dobila za obnovo nekega polovico sredstev, približno 200 tisoč tolarjev, polovico pa so prispevali sami. Obnova je seveda bila v režiji, Jože Rot pa je bil odgovorni za izvedbo projekta na terenu. Helios je pomagal le z delom sredstev in strokovnim svetovanjem, kako se vsega lotiti.

Dela bi se morali lotiti že v mesecu avgustu, kakor je bilo zapisano v pogojih razpisa, vendar so zaradi hude suše zaprosili za podaljšanje roka za dokončanje pro-

jekta, saj si niso mogli privoščiti izpusta vode, ki je pomembna kot požarna voda in za potrebe napajanja živine. Zato so s projektom počakali do meseca oktobra, ko je bilo vode povsod dovolj. Najprej so se lotili izpusta in čiščenja vodnjaka, kjer so vse delo prostovoljno opravili gasilci iz Nove vasi in vaščani iz okolice vodnjaka. Pri izpustu so morali paziti tudi na ribe. Kar 46 rib so polovili in preselili v cisterno, da se jih je pozneje lahko spet vložilo v vodnjak.

V sredini meseca pa so prišli še strokovnjaki, ki so še enkrat pod pritiskom 500 barov očistili vodnjak in se lotili samega krpanja razpok in nove hidroprevleke. Občina je pri obnovi prispevala tudi sredstva za tlakovanje ob delu vodnjaka za lažji dostop iz pranih betonskih plošč.

Obnova vaške štirne pri Mestkovih je dobila tudi uraden zaključek. 11. decembra ob 11. uri je bila v Novi vasi svečana otvoritev vodnjaka, na kateri so kot slavnostni gostje prisostvovali župan občine Bloke Jože Doles, vodja službe tržnih komunikacij iz Heliosa Nataša Hajdinek in magister Mitja Bricelj kot predstavnik Ministrstva za okolje in prostor. Bogat program s petjem in raznimi zgodbami o vodi in njenem pomenu so sestavili in povezovali učenci OŠ Nova vas, ki so v okviru raziskovalne naloge raziskali zgodovino vodnjaka in biološko življenje v njem. Na otvoritvi pa niso manjkali tudi Petračeva in Obloški Tonček, ki so vsemu skupaj dali še pravi bloški pečat.

Matej Kljun

Ob otvoritvi prenovljenega vodnjaka so učenci osnovne šole pripravili kulturni program

Odpadki, odpadki, odpadki ...

Kako bomo ravnali v prihodnje?

ODPADKOV JE VSAK DAN VEČ.

KAM Z NJIMI?

Vsak izdelek in njegova embalaža končata kot odpadki. Vedno težje se je znebiti vse te ogromne količine odpadkov, ne da bi pri tem onesnaževali okolje. Prvi nujni korak k rešitvi problema smo storili že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko smo pričeli z načrtnim ravnanjem z odpadki. Spoznanje, da odpadke proizvajamo vsi v mestu in na vasi, da je vsak dan več divjih odlagališč okrog naših naselij, da je kvaliteta pitne vode vsako leto slabša, nas je prisililo, da smo postopno organizirali zbiranje odpadkov iz celotne takratne občine Cerknica.

Sedaj je čas, da pričnemo z načrtnim zbiranjem in gospodarnim ravnanjem z uporabnimi odpadki, ki so primerni za ponovno predelavo. Ločeno zbiranje odpadkov pomeni skrbno, strokovno in premišljeno odbiranje odpadkov, ki jih zbiramo na posebnih zbirnih mestih – ekoloških otokih (steklo, papir, pločevinke in plastenke), z občasnimi akcijami (kosovni in posebni odpadki) in v gospodinjstvih – z ločevanjem bioloških od drugih gospodinskih odpadkov. Seveda je za to potrebno nekaj vašega truda in pripravljenosti za sodelovanje, pri čemer vam bomo zelo radi pomagali.

KAJ BOMO PRIDOBILI Z LOČENIM ZBIRANJEM?

Z majhnim trdom in dobro voljo, ki jo bomo vložili v ločevanje odpadkov, se bomo aktivno vključili v varovanje narave in okolja. Surovine, ki jih bomo ločeno zbirali, se bodo vrnila v ponovno predelavo. S tem bomo razbremenili deponijo, ohranili naše naravne bogastvo in zmanjšali porabo energije. Biološki odpadki bodo s kompostiranjem predelani v kakovosten humus, ločeno zbrani posebni odpadki pa bodo obdelani tako, da ne bodo predstavljali nevarnosti za okolje.

KAJ BOMO LOČENO ZBIRALI?

V posebnih, za to primernih in označenih zabojnikih bomo zbirali:

na ekoloških otokih:

- papir
- steklo
- plastenke in pločevinke

s posebnimi akcijami:

- kosovne odpadke

- posebne odpadke

v gospodinjstvih:

- biološke odpadke
- ostale gospodinske odpadke

Biološko razgradljivi odpadki, primerni za kompostiranje doma, predstavljajo največji delež v sestavi odpadkov iz gospodinjstev. Takih odpadkov je v Sloveniji med 31% do 39%.

Ločevanje biološko razgradljivih odpadkov od ostalih odpadkov, ki nastajajo v gospodinjstvih, je pomembno iz dveh razlogov:

Če so ostali odpadki pomešani z organskimi, je naknadno ločevanje koristnih odpadkov praktično nemogoče (ločevanje papirja, stekla, plastike, kovin ...).

Organski odpadki na odlagališčih so največji vir problemov.

Ko organski odpadki gnijejo na odlagališču, povzročajo nastajanje:

- metana, ki je velik vir toplogrednih plinov,
- organskih kislin, ki razjedajo kovine in ostale materiale v odpadkih ter s tem onesnažujejo podtalnico,
- smradu, zaradi katerega odlagališča v javnosti niso priljubljena.

KAJ PRIČAKUJEMO OD LOKALNE SKUPNOSTI IN DRŽAVE?

Lokalne skupnosti se bodo morale pri reševanju preostanka odpadkov, ki niso primerni za predelavo, pač pa le za deponiranje ali sežig, med seboj združevati. Iz državne strategije o ravnanju z odpadki je razvidno, da je vsak uporabnik, proizvajalec izdelkov ali povzročitelj odpadkov, odgovoren za pravilno ravnanje z njimi in za poravnavo stroškov za njihovo odstranjevanje in skladiščenje. Temu seveda sledi uvedba taks na odlaganje odpadkov. Pravilnik o delovanju odlagališč, ki ščiti okolje, je že izdelan, da bi ga lahko upoštevali, pa se bo cena za odstranjevanje in odlaganje odpadkov zagotovo povečala. Naloga države naj bo v prihodnje vodenje ustrezne cenovne politike, ki bi bila vzpodbudna za tiste, ki z odpadki pravilno ravnajo.

Ob skrbnem ravnanju z odpadki v prihodnje vam želimo vesele božične praznike ter srečno in uspešno novo leto 2004.

Kolektiv JP Komunala Cerknica

Obvestilo občanom

Občane obveščamo, da je v zadnjem času v konrejnerju za komunalne odpadke na zgornji strani pokopališča opaziti tudi odpadke, ki niso s pokopališča. Ker je omenjeni zabojnik namenjen izključno za odpadke s pokopališča, prosimo občane, da ga uporabljajo le v ta namen. Ker zabojnik plačuje podjetje AVE, ki je odgovorno za vzdrževanje pokopališča, prosimo, da to navodilo upoštevate.

Hvala za razumevanje.

Občina Bloke

Likof na občinski meji

Asfaltiranje odseka ceste Ravne - občinska meja se je zaključilo ravno na predvečer dneva državnosti. Tako smo imeli »Cigani« (tako nas po starem izročilu še vedno imenujejo) dva »uržaha« za slavlje. Mladi so nabavili za pod zob, pijača nam je pa še od žeganja ostala. Mize in klopi smo postavili kar v Grdali na novo polito »lepotico«. Mimoidoči Gorniki so se jezili, saj smo jim ta večer zaprli pot. Ko pa so videli, da je virtuos na harmoniki sam naš župan Jože Doles, so se še oni pridružili našemu slavlju. Seveda jih je zanimalo, kako bi tudi njim uspelo »politi« njihov del ceste. Mogoče bo pa drugo leto za državni praznik v Grdali spet likof ...

Ravenska Mara

Oskrba starih in invalidnih oseb z enim toplim obrokom dnevno

V mesecu oktobru smo s strani Centra za socialno delo Cerknica poslali občanom občine Bloke, starim 65 let in več, blizu 110 obvestil s podobno vsebino, kot jo vsebuje ta članek. K obvestilu smo priložili tudi vprašalnik, ki bi nam dal odgovor, ali imajo starejši občani občine Bloke željo prejemati dnevno en topli obrok. Odziv na to obvestilo ni bil velik. Ker smo pa to obvestilo poslali le tistim starim, ki večinoma živijo sami, želimo s tem člankom seznaniti tudi preostale občane z možnostjo oskrbe s toplim obrokom.

V nacionalnem programu socialnega varstva do leta 2005 se poudarja pomen ustvarjanja pogojev, da bi star človek lahko ostal čim dlje v domačem okolju. Domovi za stare naj bi bili namenjeni le osebam, ki zaradi bolezni potrebujejo celodnevno nego in oskrbo, nimajo pa nobenega od svojcev, ki bi jim lahko to nudil.

Tudi na Blokah že nekaj let obstaja možnost pomoči na domu za vse stare osebe, ki so zaradi bolezni ali nemoči ostali odvisni od drugih, so pa še toliko krepki, da ne potrebujejo celodnevne oskrbe. Pomoč na domu je možno dobiti od ponedeljka do petka v času med 7. in 15. uro. Ker je trenutno na območju občine Bloke zaposlena le ena izvajalka pomoči na domu, je tudi prejetje te pomoči možno dobiti le v omejenem času. Pomoč na domu se trenutno sofinancira v znesku 850,00 SIT na uro pomoči.

Vsi, ki se kakorkoli ukvarjamo s področjem oskrbe starih oseb, se zavedamo, da je eden izmed najpomembnejših pogojev za ohranjanje starega človeka v domačem okolju oskrba vsaj z enim toplim obrokom dnevno. Prav zaradi tega je bila naša velika želja, da bi imeli tudi na Blokah vsi stari in invalidni ljudje možnost take oskrbe. Za vse, ki bi želeli na dom prejemati dnevno en topli obrok proti plačilu, sedaj ta možnost obstaja. Da se je ta ideja uresničila, gre zasluga predvsem občini, ki je imela posluš za to problematiko in ravnateljici osnovne šole v Novi vasi, ki je prevzela odgovornost glede priprave toplih obrokov, ki jih bomo razvažali.

Možnost prejetja toplega obroka je le od ponedeljka do petka, ko se pripravljajo tudi obroki za otroke v šoli. Trenutna cena toplega obroka, dostavljenega na dom, je 1.000,00 SIT. Ceno sestavljajo stroški obroka v višini 700,00 SIT in stroški prevoza v višini 300,00 SIT. Tisti, ki boste želeli prejemati topli obrok si boste morali preskrbeti tudi dve posebni posodi za prenos toplega obroka. Cena ene take posode znaša približno 5.000,00 SIT in jo lahko kupite skoraj v vsaki trgovini.

Vsi, ki ste zainteresirani za prejetje toplega obroka na dom ali se vam postavljajo še kakšna dodatna vprašanja, pokličite na Center za socialno delo Cerknica na tel. 70-50-409.

Bojan Jerič, dipl. soc. del.

Društvo Sožitje tudi na Blokah

Starši otrok z motnjami v duševnem razvoju smo krepko občutili, da je Notranjska res siva lisa glede pokritosti te problematike. Šele pred leti nam je uspelo ustanoviti Društvo Sožitje Cerknica in imeli smo srečo pri izvolitvi predsednika. Marko Klančar, Tončkov s Studenega, je prav po bloško trmoglavil pri ustreznih institucijah, tako da se danes po vseh zapetljajih lahko pohvalimo, da se bo v Cerknici zidal Varstveno – delovni center. Upamo, da bomo pod vodstvom zdajšnjega predsednika Janeza Okoliša v dveh letih dočakali izgradnjo, kot nam obljubljajo. Sedaj morajo naši otroci z motnjami v duševnem razvoju bivati v zavodih po Sloveniji ali pa so doma, kjer počasi stagnirajo.

Vsako leto se dobimo na družabnem srečanju. Letos smo se prvič srečali na Blokah, v Domu pod Liscem. Prijazno osebje nas je pridno zalagalo z dobro hrano in pijačo, za prijetno glasbo je skrbel naš član Simon Kovačič iz Milave. Med sproščenim klepetom smo si izmenjali izkušnje in snovali načrte za naprej. Domiselne organizatorke so z igrami (tek na smučeh, nošenje Krpanove soli ...) našim otrokom pričarale prave motivacijske delavnice. Veselje jih je bilo gledati, kako so bili zatopljeni v tekmovanje. Nazadnje smo se jim z vso zavzetostjo pridružili tudi starši. Tako je še prehitro padel mrak, v katerem smo se razigrani in polni lepih vtisov razšli.

Martina Hribar

Policija svetuje Petarde

BLIŽAJO SE PRAZNIKI IN S TEM TUDI POVEČANA UPORABA PIROTEHNIČNIH IZDELKOV VSEH VRST. VSAKO LETO PRI UPORABI TEH SREDSTEV PRIHAJA DO HUŠIH POŠKODB PREDVSEM ZARADI NESTROKOVNE UPORABE IN NEUPOŠTEVANJA NAVODIL PROIZVAJALCA.

Nepremišljena, nepredvidna in objestna uporaba pirotehničnih izdelkov pogosto povzroči telesne poškodbe (opekline, raztrganine rok, poškodbe oči itd.), vznemirja ljudi in živali ter onesnažuje okolje.

Zaradi vaše varnosti in varnosti drugih vas pozivamo, da upoštevate naslednje:

Pirotehnični izdelki I. razreda so pirotehnične igrače (pasje bombice, pokajoče vrvce, vulkančki, ognjena vrtavka itd.). Pirotehnični izdelki II. razreda so izdelki za male ognjemete (petarde, majhna ognjemetna kolesa itd.).

Uporaba pirotehničnih izdelkov I. in II. razreda je dovoljena v času od 26. 12. do 02. 01.

Popolna prepoved uporabe vseh pirotehničnih izdelkov, tudi v času med 26. 12. in 02. 01. pa je zlasti:

- v strnjenih stanovanjskih naseljih,
- v zgradbah in vseh zaprtih prostorih,
- v bližini bolnišnic,
- v prevoznih sredstvih namenjenih potniškemu prometu,
- na površinah, kjer potekajo javni shodi in javne prireditve.

Mladoletnikom do 15. leta starosti je dovoljena uporaba in prodaja pirotehničnih izdelkov I. in II. razreda le pod nadzorstvom staršev ali skrbnikov.

Ravno tako je prepovedana predelava pirotehničnih izdelkov, uporaba pirotehničnih izdelkov v drugih predmetih in lastna izdelava pirotehničnih izdelkov.

Za nespoštovanje zgoraj navedenega so zagrožene kazni in sicer najmanj 100.000 SIT. Če prekršek

stori mladoletnik, se kaznujejo starši oz. skrbniki, če dovolijo ali dopustijo, da mladoletniki uporabljajo pirotehnične izdelke brez njihovega nadzorstva.

Kljub vsem prizadevanjem policije se moramo zavedati, da je neprimerna uporaba pirotehničnih izdelkov problem vseh, zato pozivamo predvsem starše, skrbnike, učitelje in vzgojitelje, da z opozarjanjem na nevarnost in možne posledice takega početja ter s svojim lastnim zgledom pripomorejo k preprečevanju in zmanjševanju uporabe pirotehničnih izdelkov in s tem tudi posledic.

Kupce in uporabnike pirotehničnih izdelkov, ki se jim nikakor ne morejo odreči, pa opozarjamo, da se pirotehnični izdelek ne »obnaša« vedno tako, kot zagotavljajo navodila, katera morajo biti priložena vsem pirotehničnim izdelkom.

Preden uporabite tak izdelek, se vprašajte: »Ali so oslepitve, opečeni prsti, prestrašeni sosede in živali ter materialna škoda vredni poka petarde?«

V upanju, da bodo bližajoči se prazniki minili mirno, vam policisti Policijske postaje Cerknica želimo vesele praznike in srečno 2004!

*Lidija Jurkovič,
vodja policijskega okoliša*

Joško Štajer, direktor regionalnega Notranjsko-kraškega zavoda za turizem

Ohranite dediščino bloškega smučanja

JOŠKO ŠTAJER JE BIL ROJEN V POSTOJNI. TAM JE OPRAVIL OSNOVNO IN SREDNJO ŠOLO. SOCIOLOGIJO JE NATO ŠTUDIRAL V ŠVICI. PODIPLOMSKI ŠTUDIJ Z MAGISTERIJEM PA JE OPRAVIL V LJUBLJANI. LETA 1994 SE JE ZAPOSIL V POSTOJNSKI JAMI KOT VODJA MARKETINGA. TO SO BILA ZA JAMO NAJBOLJ KRITIČNA LETA, SAJ JIM JE PROMET V LETU OSAMOSVOJITVE PADEL SKORAJ NA NIČLO. KLJUB TEMU MU JE S SODELAVCI USPELO PRIPRAVITI STRATEGIJO RAZVOJA, KI JE PRIPELJALA DO BOLJŠIH REZULTATOV. KO JE BIL LETA 1999 USTANOVLJEN TAKRAT ZAVOD ZA TURIZEM POSTOJNA, JE POSTAL NJEGOV DIREKTOR. LETOS SPOMLADI (2003) SO DEJAVNOST RAZŠIRILI.

TAKO SO SEDAJ NJIHOVI USTANOVITELJI OBČINE: BLOKE, CERKNICA, LOŠKA DOLINA, PIVKA IN POSTOJNA.

Gospod Štajer, prosim vas, da za bralce Bloškega koraka predstavite dejavnost vašega zavoda in kakšni so vaši cilji.

Še kot gimnazijec sem med počitnicami delal v postojnskih hotelih. Kasneje sem se s turizmom dodobra seznanil, ko sem kot študent prepoval zajeten kos sveta. Dolga leta sem živel tudi v Švici, kjer sem imel možnost opazovati turizem najvišjega kakovostnega razreda. Tako ni čudno, da sem pristal v profesionalnem delu v dejavnosti turizma.

V preteklosti je bilo za postojnski turizem značilno zelo veliko število »tranzitnih« turistov, ki so se pri nas ustavili za nekaj ur, si ogledali jamo in odšli naprej. Vselej sem bil prepričan, da je širša notranjska okolica tako naravna in lepa, da je tudi zanimiva za turiste. Torej v okviru našega zavoda želimo promovirati sinergijo, ki jo daje atraktivni ogled Postojnske jame s ponudbo ožje in širše okolice s svojimi naravnimi in kulturnimi lepotami in znamenitostmi. Vsekakor se moramo potruditi, da bo gost dalj časa ostal na našem prostoru. Kot glavni uspeh na tem področju si lahko štejem podpis pisma o dobri nameri, ki ga je podpisalo petnajst političnih in gospodarskih subjektov, s katerimi smo si zastavili nekatere cilje do leta 2008. Tu smo zapisali, da moramo število nočitev povečati s sedanjih 45 000 na vsaj 120 000 letno. Prav tako moramo število obiskovalcev vsaj podvojiti, kjer smo si zastavili cilj 1 200 000 letno.

Posebno poglavje je seveda predstavitev našega turističnega prostora. Lani smo izdali prospekt, v katerem predstavljamo lepote in znamenitosti našega prostora. Ta prospekt je doživel zelo dober odmev in vse več je klicev iz naših predstavništev v tujini, kjer nas prosijo, naj jim jih še pošljemo.

Nadalje želimo iskati tudi sozvočje med naravovarstveniki in ponudniki turističnih storitev. To poglavje je zelo občutljivo in ga je kot takega potrebno pravočasno reševati.

Seveda pa si želimo postati najboljši regionalni zavod v Sloveniji.

Kako gledate na pobudo, ki je bila dana s strani ministrstva za okolje o Snežniškem parku?

Ljudje so ta predlog sprejemali z velikim negodovanjem. Kaj menite vi?

Predlog, takšen kot je bil pripravljen, je bil slab.

Direktor Notranjsko-kraškega zavoda za turizem Joško Štajer

V osnovi je bila vrsta nekih omejitev in predpisov, ne da bi kdorkoli te omejitve plačal. Osebnostno menim, da so domačini vrsto let znali ohranjati to naravo in jo bodo tudi v bodoče pustili zanamcem neokrnjeno in v vsej lepoti. Tako ne potrebujemo zakonodajalca, ki nam bo neke stvari predpisoval.

Za čas prehoda v 21. stoletje je značilen proces globalizacije. Procesi se združujejo in na udaru so šibkejša ekonomije, ki ne zdržijo pritiska močnejših. Vse se čedalje bolj dogaja v večjih centrih. Kako gledate na ta proces? Posebej me zanima vaše mnenje, kako bo na primer majhna lokalna skupnost, kot so Bloke, preživela?

Z vidika ohranjanja narave menim, da to dogajanje ne predstavlja posebnega problema. Zavedanje o ohranitvi naravne dediščine je pač že tolikšno, da ni pričakovati nenormalno velikih posegov v prostor.

Drugo pa je seveda odnos posameznika v tem procesu. Ta je lahko pasiven, ko nekako lebdimo in nas dogajanje kar samo odnese. V tem primeru bomo z žalostjo ugotovili, da se polja zaraščajo in da so mesta vse večja. Drugi način gledanja pa je aktiven, kjer se procesu ne upiramo, pač pa ob njem iščemo svoj prostor. Turizem je gotovo takšna dejavnost. Ljudje si bodo za čas oddiha vse raje izbirali naravno okolje.

Tukaj najbrž trčimo na sociološki problem. Konkretno na Blokah so ljudje pridno delali na polju, v gozdu ali pa v tovarni. Zasluge je prihajal sicer poredko, vendar še kar.

V gostinstvu in turizmu pa zasluček kar naprej po malem »cinglja«, vendar se moraš ubadati z ljudmi, ki imajo svoje »kaprice«. Pravimo, da nimamo tradicije.

To ni problem le Blok, pač pa tudi Postojne in cele Notranjske. Skozi Postojno se v sezoni dnevno giblje več tisoč turistov in zelo malo

je tistih, ki se trudijo iz te mase zagotoviti zasluček. Osebnostno upam, da bomo tudi Notranjci dojemali, da je delo z ljudmi lahko lepo in prijetno. Prej ko se bo to zgodilo, toliko bolje. Najbrž pa se moramo o tej stvari več pogovarjati doma, v službi, v šoli itd. Tako si bomo tradicijo hitreje privzgojili.

Za Bloke se mi zdi posebej pozitivno, da je župan zelo aktivno sodeloval pri ustanavljanju regijskega zavoda. Menim, da se zelo zaveda možnosti, ki jo ponuja turizem.

Kaj so po vašem mnenju glavne prednosti, na katere bi se morala nasloniti bloška turistična ponudba?

No nekaj osnove že imate. Tu mislim na penzion Slamar ali pa na gostilno Miklavčič. Pa tudi France Škrabec je v liku Obloškega Tončka prava maskota, ki zagotavlja uspeh. Tukaj je potrebno kar nadaljevati.

Posebej menim, da je Bloška planota primerna za opravljanje izobraževalnega mladinskega turizma. Teh oblik je zelo veliko: od smučarskih šol, rekreativnih in kulturnih pohodov, do šole tujega jezika in podobno.

Največja in glavna prednost, ki jo imate, pa je kulturna dediščina bloškega smučanja. Takšne ikone ali pa takšnega atributa nima noben kraj v Sloveniji. Zaščitite jo in ohranite jo. Trenutno se že pojavljajo neki podjetniki od drugod, ki želijo tržiti to znamko. Bloke morajo dobiti čimprej muzej bloškega smučanja. Bloški smučar pa bi si zaslužil tudi kiparsko upodobitev, morda v nadnaravni velikosti. Če imajo Korošci Kralja Matjaža, zakaj ne bi imeli vi svojega smučarja, ki je zares vaš. Zares poskrbite za bloškega smučarja.

Povrhu pa imate še Sv. Trojico in Martina Krpana in bloške vole in stare Bločane, brez katerih ni bilo semnja.

Letos je naša občina izpeljala sanacijo Bloškega jezera. Očistila je dno in zgradila nov jez. Trenutno se ta bloški biser polni s svežo vodo. Kako je možno tržiti z njim?

Neka oblika trženja je lahko pobiranje parkirnine. Ta oblika ima kar nekaj problemov glede vremena, obvoznic in podobnega.

Verjetno je boljša rešitev, da se v nadaljevanju uredi prostor za kampiranje. Seveda bi moralo imeti kampiranje v tako lepem okolju, kot je Bloško jezero, tudi posebne cene.

Tretja možnost pa je dejstvo, da se je z urejenim jezerom povečala kakovost turistične ponudbe. Tržni efekti pa se bodo pokazali nekje drugje. Imeli boste nočitve, večji inkaso v gostinski dejavnosti in trgovini ter podobno.

Kako komentirate dejstvo, da smo imeli na Blokah pred drugo svetovno vojno že kar vpeljan turizem? V Ljubljani so bile dnevne informacije o vremenu in snežnih razmerah. K nam je hodila smučat ugledna ljubljanska gospoda. Lahko si izbiral penzinon v ogrevani sobi ali pa v neogrevanem skupnem ležišču. Po vojni pa ni bilo od vsega tega nič več. V sedemdesetih letih je bil ustanovljen konzorcij z velikimi načrti in uspelo nam je iz njega napraviti ruševine.

Tega žal ne poznam. Gotovo pa vojne in spremembe političnega sistema niso naklonjene turizmu. V Postojno lahko pogledamo samo dobrih deset let nazaj. Leta 91 se nam je prej cvetoči turizem popolnoma sesul in še danes ne dosegamo starih rezultatov. To pa zato, ker so nas dogodki presenetili in jih še dolgo časa nismo dojeli in jih uspeli razrešiti.

Nas pa čaka novo poglavje. Čez dobre štiri mesece se bomo znašli v EU, ki ima tudi svoje zahteve. Trenutno zadovoljno čakamo dan, ki mu pravimo 1. 5. 2004. Prepričani smo, da bo presenečenje pozitivno. Ali bo res? Prav je, da se pripravimo.

Spraševal je: Stane Korenjak

**AVTOPREVOZNIŠTVO
GRADBENA
MEHANIZACIJA**

FRANC KNAVS s.p.

Ravne na Blokah 7a

1385 Nova vas

tel., fax 01/709 81 16

Želimo vam vesel božič in srečno novo leto.

► kamionski prevozi
razsutih tovorov

► storitve s težko
gradbeno
mehanizacijo

Kava bar Tanja
Nova vas

GOSTILNA MIKLAVČIČ

ODPRTO VSAK DAN OD 10^h DO 22^h RAZEN PONEDELJEK ZAPRTO

JANEZ MIKLAVČIČ s.p.

Velike Bloke 14, 1385 Nova vas

tel: 01 / 709 8 - 040

*Želimo vam vesele praznike
in obilo uspehov v novem letu.*

**SPECIALITETE
HIŠE:**

domači narezek
koline
divjačina

NUDIMO VAM:

malice
kosila

ohceti
praznovanja
obletnice
do 100 oseb

Sprehod skozi čas

Vse bolj se mi dozdeva, da ima čas več hitrosti. S komerkoli se pogovarjam, vsi ugotavljajo, da dandanes čas nenavadno hitro teče. Samo da mine ponedeljek, že je tu nov vikend. Malo dežja in malo suše, nekaj vročine in mraza, pa je leto naokrog, kot bi mignil. Včasih pa se je vlekló kot jara kača, saj nikakor ni hotelo biti konca dneva ali meseca. Je pa hkrati tudi res, da se zdijo določeni dogodki izpred nekaj desetletij neskončno oddaljeni v preteklost, kot da so se dogajali v drugem času.

Pred dnevi mi je prišla v roke knjižica, brošura A5 formata, tiskana na 21 straneh z naslovom: Rekreacijski turistični center – Bloška planota – v zimski sezoni 1974/75, ki sta jo oktobra 1973 izdala Zavod za turizem Cerknica in Turistično društvo Bloška planota. Pri prebiranju vsebine se mi je nehote vsilila primerjava med obdobjema, ki jih loči trideset let. Živimo sedanost in poznamo preteklost, zato lahko ocenimo, kaj se je v resnici na področju turizma dogajalo in zgodilo v tem času.

Povojni zametki turistične dejavnosti, katere se tudi sam spominjam, segajo v sedemdeseta leta prejšnjega stoletja, ko smo med zimskimi počitnicami gostili na Blokah učence ljubljanskih osnovnih in srednjih šol, ki so se množično udeleževali smučarskih tečajev. Smučali so na Piškovcu, spali pa v telovadnici na slamnjačah. V ta čas sega tudi ustanovitev Turističnega društva, ki je skupaj z Zavodom za turizem iz Cerknice izpeljalo več akcij, med drugim tudi zaježitev Bloškega jezera na Volčjem in vzpodbujanje domačinov za najem ugodnih kreditov, namenjenih ureditvi zasebnih turističnih sob. V ta okvir spadajo tudi začetki pozidave naselja vikendov ob jezeru. Prelomnico v tem času pa je prav gotovo pomenila nova asfaltirana cesta, ki se je končno prerinila skozi naše kraje in je Blokam odprla novo okno v svet. Z njo so se tudi okrepili upi v možnost razvoja in napredka planote, ljudem pa je dala vsesplošni zagon.

Samoiniciativna mladinska postavitve smučarske vlečnice na Piškovcu v letih 71/73 pa je bila vzgled tudi turističnim delavcem, ki so zato z vso resnostjo pristopili k načrtovanju zimskega turizma na Blokah. Rezultat tega je bila v uvodu omenjena knjižica, ki bi jo danes imenovali »študija izvedljivosti« in zajema zgodovinski opis Blok in bloškega smučanja ter nakazuje prihodnost turistične dejavnosti na Blokah. Opredeljeni sta bili dve glavni nalogi, in sicer: Postavitve smučarske vlečnice na Liscu in izgradnja hotela v Novi vasi. Predračunska vrednost obeh investicij je znašala 6. 579. 960 takratnih dinarjev, kar bi preračunano v sedanjo valuto predstavljalo blizu 200 Mio Sit. Poleg teh osnovnih investicij pa je program razvoja predvideval tudi dodatne ukrepe, in sicer: Usposobitev čim večjega števila tujskih sob, ureditev in polepšanje hiš in

vasi ter izpeljava izobraževanja ljudi na gostinsko-turističnih seminarjih. Na primernih kmetijah vpeljati kmečki turizem. Razširiti izdelavo suhe robe, lesenih spominkov in drugih krajevno značilnih predmetov. Postaviti etnografsko zbirko »Bloške posebnosti«. Oživitvi športno dejavnost in smučarska slalomska tekmovanja »Kačje vijuganje na Blokah« in tekaška tekmovanja »Po poteh bloških smučarjev«. V okviru »Konzorcija za izgradnjo RTC Bloška planota« so bila kmalu zbrana finančna sredstva, ki so zadostovala za postavitve smučarske vlečnice na Liscu ter za začetek adaptacije zadržne stavbe v Novi vasi, ki naj bi se po programu spremenila v gostinsko-turistični objekt s 50 – 60 ležišči in bi predstavljal središče turističnega dogajanja na Blokah.

Kako in kaj se je v naslednjih letih dogajalo, vemo.

Vlečnica v Velikih Blokah je v popolnem razsulu in sredstva, porabljena za njeno postavitve, so šla v nič. Za nadaljevanje adaptacije zadržne zgradbe in preureditev v hotel je zmanjkalo denarja, saj so člani konzorcija kmalu zgubili zaupanje v turistično perspektivo Blok. Zasebne tujske sobe se nekako niso prijele in stacionarnega turizma skorajda ni. Z izdelavo suhe robe se ukvarja vse manj ljudi. Slalomska tekmovanja so bila aktualna le nekaj let. Izjema so bili smučarski teki, ki so celo desetletje po letu 1975 reševali čast in slavo ter skrbeli za promocijo Blok.

Zavod za turizem Cerknica je bil ukinjen, Turistično društvo Bloška planota pa je prenehalo delovati, enako tudi organizacijski odbor Bloških tekov.

Splet okoliščin z zelenimi zimami vred, pomanjkanje kadra in nepripravljenost domačinov in

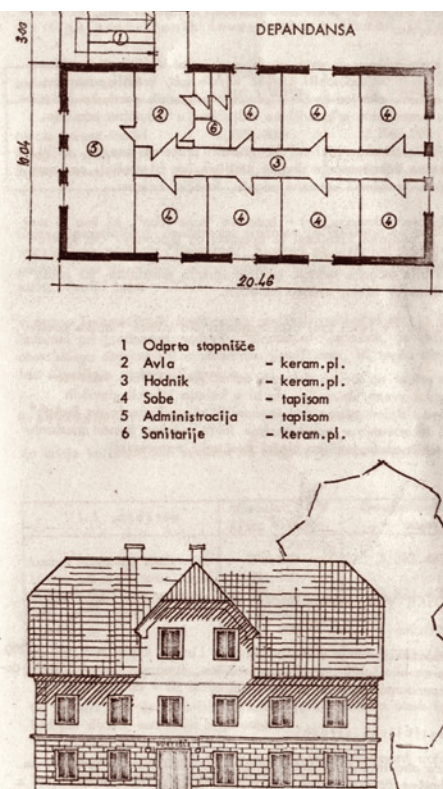
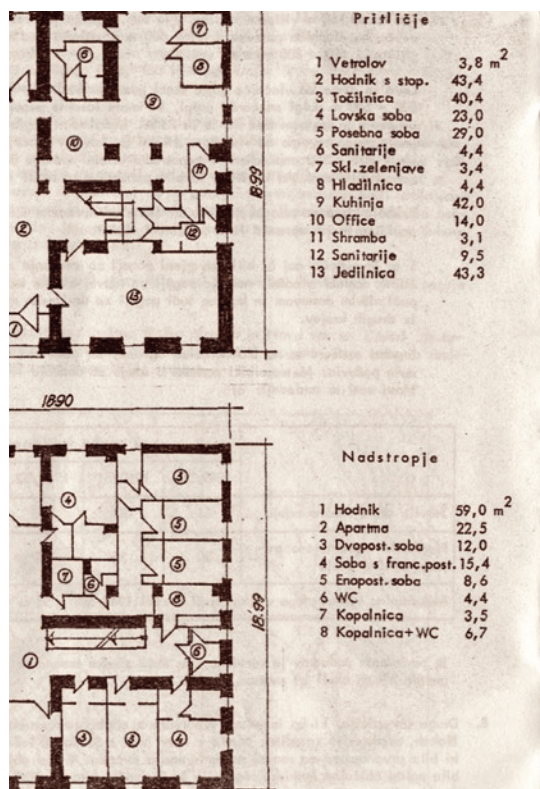
politike za podporo tem prizadevanjem je pripeljalo do popolnega zastoja in propada lepe ideje, ki bi, čeprav stara 30 let, morda malce posodobljena, lahko sodila tudi v današnji čas.

In kje smo danes? Po neposredni primerjavi, bi rekel, neke v letu 1969.

Imamo jezero, ki ga kmalu ne bi bilo več, je pa na srečo tako nanese, da ga je bilo letos mogoče obnoviti. Smo brez vlečnic in brez alpskega smučanja, hotela pa tako in tako nismo nikoli imeli. Imamo nove, sicer manjše smučarske teke, pa vendarle. Imamo kmečke igre, nimamo pa muzeja bloških posebnosti. Danes je nekaj lepših in bolj urejenih vasi, hkrati pa tudi nekaj bolj zanemarjenih kot takrat. Imamo Turistično društvo, še zdaleč pa ne takih in toliko idej kot pred tridesetimi leti. Nimamo niti sredstev, s kakršnimi so razpolagali v tistih časih, zato se nam zdijo danes ideje izpred tridesetih let še težje uresničljive kot takrat.

In kaj naj storimo? Pokazalo se je, da se s takim pristopom v turizmu ne da kaj dosti narediti. Pa tudi časi in sistem so drugačni. Kljub temu pa napredek in razvoj Blok v tem času ni zastal. Nasprotno! Ne da se primerjati razmer v industriji, šolstvu, na cestno-komunalnem področju in še kje, kjer lepo dohajamo razviti svet. Turizem, kot najhitreje rastoča gospodarska panoga, pa najbrž na Blokah ne bo nikoli imel tiste vloge, ki se mu je včasih namenjala in s pomočjo katere naj bi Bloke potegnili iz zaostalosti in nerazvitosti. Težko si predstavljam Bloke kot izrazit turistični kraj. Turizem na Blokah lahko pomeni le dopolnitev drugih gospodarskih dejavnosti in bo rasel le iz njihovih potreb. Pa tudi na silo se ne da nič narediti. Šele ko bodo akterji in nosilci turistične dejavnosti začutili potrebo po višji stopnji sodelovanja in organiziranosti, bo možen preskok na višji nivo. Do takrat pa nam ne bo pomagala nobena še tako lepo napisana študija.

Sine Radl

Ivica Škrabec

Plemiška kri s pridihom Blok

NAJBRŽ NI BLOČANA, KI NE BI POZNAL IVICE ŠKRABČEVE. DOLGOLETNA UČITELJICA SLOVENSKEGA JEZIKA NA BLOKAH IMA ZANIMIVO IN PREDVSEM DOLGO ŽIVLJENJSKO ZGODBO. KONEC NOVEMBRA JIH JE NAPOLNILA OSEMDESET. KLJUB LETOM SE ŠE NE POČUTI STARO. KAKO JO JE POT, USODA ALI PA, ČE HOČETE, DEKRET PRIPELJAL NA BLOKE, NAM JE RAZKRILA V DOLGEM POGOVORU.

Rodila se je v Šmarjeti na Dolenjskem (kraj, po katerem se imenujejo Šmarješke toplice) očetu Ignaciju in materi Mariji kot sedmi otrok. Oče je bil plemiškega rodu, njegova rodbina pa je prihajala iz Lombardije. Plemiški naziv *de* se mu je zdel vzvišen, zato ga je opustil in njegova družina, vključno z Ivico, se je pisala Fabiani. Mama je bila doma iz Mokronoga. Prav tako je prihajala iz številčne družine, Ignacij in Marija pa sta se spoznala na koru. Ivičin oče je bil namreč organist, mama pa pevka v cerkvenem zboru. Ko sta se vzela, sta najprej nekaj let iskala primerno bivališče in se naposled ustavila v Šmarjeti.

Tam se jima je 23. novembra 1923 kot sedmi otrok rodila Ivica. Kot majhna deklica se spominja, kako sta z mamo vsaj enkrat na mesec hodili v Mokronog k maminim staršem. »Tam v Mokronogu,« pripoveduje Ivica, »je živel mama na sestra Rozi, ki je bila učiteljica.« In najbrž je bila prav ona tisti vzor, zaradi katerega je tudi Ivica že od malih nog želela postati prav to. »... Zato, da bom otroke tepla ...«, pove v šali. Otroštva se rada spominja in pravi, da je bilo ne-

študirati na orglarski šoli. Stanovala je v Lichtenurnu (današnji DIC) in hodila na poljansko gimnazijo. Štiri leta. Bila je zelo pridna učenka, zaključila je z odličnim uspehom in bila tako oproščena male mature. Nato se je vpisala na učiteljsko, kjer je morala opraviti sprejemni izpit iz glasbe. »Zapeti sem morala. Odločila sem se za tisto »Le enkrat bi videl, kak' sonce gor gre«. In učitelj Repovž me je imenoval dolenski slavček,« se z radostjo spominja sprejemnega izpita. Učili so se vseh predmetov in tudi glasbe, kjer se je naučila igrati violino. »Veliko raje bi igrala klavir, ki ga je imel doma oče, vendar so takrat uvedli violino.« Na učiteljsko je bila pet let. Na začetku je še stanovala pri usmiljenkah, nato pa ... »Bila sem bolj jezikava in sem se jim očitno zamerila. Za tretji letnik me niso več sprejeli.« Preostanek je stanovala pri teti za Bežigradom. Med tem je izbruhnila vojna in eno celo leto ni šla nič domov.

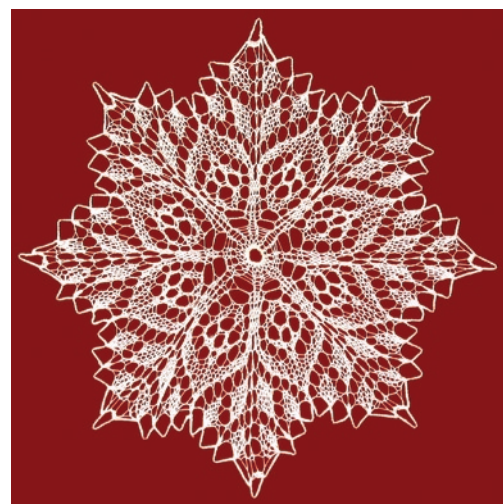
Prve učiteljske korake je napravila doma v Šmarjeti. Bila je pomočnica, brez plačila. »Med

vojno smo bile doma kar tri dekleta. In mene je učitelj, ki me je učil v četrtem in petem razredu, vzel v šolo, da ni bilo treba iti kopat jarkov ob reki Krki po navodilih nemške vojske.« Takoj po osvoboditvi je ta učitelj želel, da bi Ivica učila v Šmarjeti. In je nekaj časa. Nato pa so skojevske dosegle, da so jo odpustili iz šole. Bila je na cesti. S trebuhom za kruhom je odšla v Ljubljano in se zaposlila pri nekem lesnem trgovcu, kjer

je urejala račune. Ni bila zadovoljna in je odšla na Ministrstvo za prosveto vprašat za delo. Čez nekaj časa je dobila dekret za delo v Prekmurju. »Na drugi konec sveta!« danes pravi Ivica. Hočeš nočeš se je Ivica odpravila v Prekmurje. »Štajersko sem poznala, saj je tam stanovala sestra in sem bila večkrat tam, vendar Lendava?« S težkim srcem je zložila kovčke in šla na kolodvor. »Tam sem si kupila prve cigarete.« Najbrž bi celo pot jokala, ampak je ob vstopu na vlak srečala znanke, ki so jo potem tolažile. Spominja se prve noči v Lendavi, celo noč je jokala in ni niti za sekundo zatisnila očesa. Prekmurje je ni

prevzelo. Šokirala jo je revščina in način gradnje. Tamkajšnje hiše so bile s slamo krite, stene pa so bile iz blata. Tudi notranjost je bila skromna, tla pa največkrat iz ilovice.

Spoprijateljila se je s kolegico Maričko in skupaj sta stanovali. Nato pa se jima je ponudila priložnost za vpis na višjo pedagoško šolo. Sprejeti sta bili in nemudoma zapustili Prekmurje. Po dveh mesecih šolanja se je zopet vpletla sekretarka SKOJA (iz nevoščljivosti) in ji preprečila nadaljnje šolanje. Ponovno je šla vprašat na ministrstvo za službo in 1947. leta so jo poslali v Stari trg. Poučevala je na nižji gimnaziji in se začela vključevati na kulturnem področju. Tam je učila

Prtiček je ročno delo slavljenke

štiri leta, peto leto pa je staknila vnetje oči in več kot pol leta preživela v bolnici. Leta 1952 je dobila ponovno premestitev, tokrat na Bloke. Potreba po učiteljih na Blokah je bila velika in je moral si iti. »Težko sem zapustila Stari trg, ker sem se tam dobro počutila.« Na Blokah je potem začela učiti na nižji gimnaziji, ki je bila ustanovljena po vojni. Prav tako se je vključila v kulturno in športno življenje. Režirala je igre in tam sta se spoznala s Francetom. »Igrali smo igro Slaba vest in France je že igral v njej.«

Poročila sta se januarja 1956 in kmalu se jima je rodila Mojca, čez nekaj let pa še Irena. V Novi vasi je učila vse do leta 1982. Na koncu je zbolela za očesno embolijo in od takrat na eno oko ne vidi. »Neko jutro sem se zbudila in zelo slabo videla. Zakrila sem si eno oko in ugotovila, da ne vidim,« pove Ivica.

Zase meni, da je bila stroga učiteljica. Predvsem zato, da bi čim več naučila. »Bila sem zelo zahtevna, saj nisem hotela sramote, da moji učenci, ki so se šolali naprej, ne bi znali. Vem, da mi je to uspelo.«

Slovenski jezik ima rada. Govori zborna, preudarno in počasi. Od kar je v pokoju, si ure krajša s pletenjem prtičkov. Kljub slabšemu vidu so njeni izdelki lepo in natančno narejeni. Staro se še ne počuti, težav z zdravjem nima. Ob vprašanju za recept, kako doseči osemdeset let, se le nasmehne. In vem, da ve ...

Miha Mišič

Osemdesetletna Ivica Škrabec

koliko lažje, ker so bili organistovi. Živeli so v kaplaniji in k njim so pogosto hodile tudi učiteljice, učiti se klavir k očetu. Razkošja ni bilo, saj je bila za celotno družino na voljo le ena soba in pogosto so spali kar po dvoje v eni postelji. »Pred hišo smo imeli gugalnico,« z nasmeškom pripoveduje, »kjer smo se radi gugal. Mama seveda ni pustila in ker je nismo ubogali, nas je prišla poditi s šibo. Smo pa bežali okoli kaplanije, da smo jo še bolj razjezili. In nas ni ujela!« Kljub temu so vsi zrastle in nekaj postali. Z enajstimi leti je šla od doma v Ljubljano, v prvo gimnazijo. Od doma sta se odpravila skupaj z bratom, ki je takrat začel

Lojze Dobravec

Ponosen Bločan, kamorkoli pride

SKORAJ VSI BLOČANI GA POZNAJO, LOJZETA DOBRAVCA, DUHOVNIKA IZ VELIKIH BLOK, Vendar je to več ali manj vse, kar vedo o njem. Vendar to, da je duhovnik, ni vse, ZADAJ SE SKRIVA ŠE NEŠTETO DRUGIH STVARI, KI GA OBLIKUJEJO KOT ČLOVEKA. ZANIMIV, DRUŽABEN, VEDNO PRIPRAVLJEN POMAGATI IN PREDVSEM ZAVEDEN BLOČAN, KI ŠIRI SLOVES BLOK IN ZNAČILNOSTI BLOŠKEGA ČLOVEKA, KAMORKOLI PRIDE. TO SO LE NEKATERE NJEGOVE ZNAČILNOSTI, KI BI JIH LAHKO UPORABILI V NJEGOVEM ZANIMIVEM ŽIVLJENJEPISU.

Rodil se je pri Klančarjevih, tako so rekli njihovi hiši, 12. aprila 1954 v Velikih Blokah kot drugi otrok v družini. Oče se je k hiši priženil z Mramorovega, saj so bili trije Lojzetovi strici med vojno ubiti in ni bilo moškega potomca, ki bi prevzel kmetijo. Ima še starejšo sestro Marijo in mlajšega brata Franceta. Med njim in Francetom je bil rojen še en otrok, Franci, ki je kmalu po porodu umrl. Lojze, takrat je imel okrog tri leta,

vsem veliko kislega in sadja. Edina stvar, ki ji ni naklonjen v jedilniku, so sladke stvari.

Doma, se spomni, je bilo dela vedno dovolj, zato so morali tudi otroci veliko pomagati, da se je vse postorilo. Starši so zato otrokom vedno govorili: »Študirajte, da vam ne bo potrebno tako garati kot nam.« Čeprav se Lojze ni upiral delu, pa je imel nekatera opravila rajši kot druga. Naravnost

Lojze Dobravec; predstojnik slovenskih salezijancev

pravilo oceno. Čeprav sta to storili, je v redovalnico še vedno prišla 4.

V prostem času, kot otrok, je s svojo družbo neprestano raziskoval skrivnosti okrog Velikih Blok. Najbolj se spomni raziskovanja požiralnika, ko so merili svoj pogum s tem, kdo se bo upal iti bolj globoko. Najlepši spomini na Bloke pa se za Lojzeta vrtijo okrog zim. Kadarkoli je bil sneg, tisti pravi, debel in pomrznjen, takrat so bile zime še tiste prave, je bilo popoldne nesmiselno iskati Lojzeta doma. Vsak dan, takoj ko je prišel iz šole, je torba letela v kot in že so s prijatelji drveli smučat na Lisec. Starši se niso nič jezili, vedeli so, da ko bo tema, se bo vrnil in postoril vse, kar je moral, mokre obleke pa so se že posušile do naslednjega dne. Najsrečnejši je bil, ko je dobil nove smuči, tiste s »šponarji«, saj je prej smučal z doma narejenimi, lesenimi, na jermen.

Ker je tu božični čas, se je spomnil tudi božičev, ki jih je doživljal kot otrok. Samo pričakovanje božiča, ki je krščanski in družinski praznik. Kako sta z bratom hranila denar, da sta kupila figurice za jaslice in potem med seboj tekmovala, kdo bo naredil lepše. Spominja se svetega večera, ko je oče pokadil s kadihom vso hišo, da je dišala še dolgo v noč in belega kruha, ki ga običajno ni bilo na mizi. Vse je bilo nekako čarobno, še posebej polnočnica, ko so vaščani v skupini odšli k Fari peš po zmrznjenem snegu, da je vse škripalo in po maši nazaj v groznem mrazu, da je spet pod nogami škripalo, nad njimi pa je bilo na jasnem nebu milijone zvezd. Ni bilo važno, če je bilo potrebno naslednji dan v šolo, takrat so šli vsi k polnočnici.

Bil je tudi ministrant pri župniku Andreju Makovcu. Vsak od ministrantov je imel tedenska dežurstva in ko je bil na vrsti on, je moral vstajati ob 5h zjutraj, iti peš do Fare, kjer je ministriral pri maši ob 6h, potem pa v šolo. Posebej zanimivo je bilo, ko je bila maša na kakšni podružnici in je župnik Makovec ministrante vozil s seboj na motorju. Čeprav so bili doma verni, si ni mislil, da bo šel za duhovnika, saj je takrat od duhovnik-

Lojze ob kapelici lurške Matere božje na Rakovniku

se še spomni Francijeve bolezni in kako je prišel vojaški zdravnik v hišo pogledat, kaj je narobe z njim. Zdravnik je rekel, da potrebuje svežega zraka in v zgodnji pomladi odprl vsa okna na izbi, kjer je Franci ležal. Verjetno, je pomislil Lojze, še ne bi umrl, ko pa se je prehladil, je to naredilo svoje. Francijevega pogreba se nič ne spomni, le bele krste pri njih doma v veži.

Na otroštvo ima Lojze lepe spomine. Nihče v družini ni bil zaposlen, preživljali so se le s kmetijo in prekupčevanjem volov, ki jih je oče vozil z Dolenjske, jih doma poredil in prodal. Rasel je ob močniku in tudi sedaj ni izbircen. Rad ima domačo kuhinjo, zelje, krvavice, kolerabo, pred-

sovratil je spravlanje sena in delo na polju. Vročina, muhe, nobene sence, ko pa so seno spravili domov, je bilo potrebno še vse zmetati in stlačiti. Čisto drugače pa je razmišljal o delu v gozdu. Vedno se je veselil tega in komaj čakal, da se je košnja končala, da so šli v gozd po drva, ki jih je oče posekal spomladi.

V mladosti je bil živahen, v šoli mu je šlo dobro, vendar pa ga je predolg jezik rad spravil v težave, še posebej pri zgodovini je rad kaj pripomnil, ker je oče doma drugače povedal, on pa ni mogel tega zadržati zase. Eno leto, se nasmeje, je prišlo tako, da bo dobil vedenje 4. Mati in teta sta se odločili, da v šolo neseta koline, kar naj bi po-

ov poznal le Makovca, ki je večino časa preživel v zaprtem župnišču, kar Lojzetu, ki hoče biti med ljudmi, ni bilo po godu, dokler ni nekega dne prišel na obisk župnik Žerjav.

Lojze je bil takrat v sedmem razredu, ko jim je Žerjav pokazal nekaj čarovniških trikov in jih povabil na duhovne vaje v Želimlje. Mladina, igre, veselje in sproščeno vzdušje je prepričalo Lojzeta, da se je odločil po osnovni šoli, da gre tja v malo semenišče. Doma niso rekli nič, le da ga podpirajo v vsem, kar se bo odločil. Prijatelji so ga sem in tja zbadali, da bo šel za »makovca« in da ne bo dolgo zdržal brez deklet, toda to ga ni odvrnilo od svoje odločitve. Po končani srednji šoli, malem semenišču v Želimljah, se je Lojze odločil, da bo šel med salezijance, red, ki ga je v 19. stoletju ustanovil Janez Bosco in se primarno ukvarja z mladimi, jim pomaga in jih vodi po pravi poti. To je bilo nekaj za Lojzeta, obkrožen z mladino, niti trenutka za dolgčas. Ni pa šlo vse tako hitro. Najprej je moral končati teologijo, da je postal pravi salezijanec. 3 leta na Rakovniku v semenišču in potem še dve leti v Torinu v Italiji, kjer je leta 1980 s študijem zaključil. Še istega leta je imel novo mašo in s ponosom pove, da bo leta 2005 že obhajal srebrno mašo in niti za trenutek mu ni žal, da se je odločil za duhovnika.

Po novi maši je postal vzgojitelj v Želimljah in obenem še študiral nemščino in italijanščino, iz katere je tudi diplomiral. Nato se je zopet vrnil na Rakovnik za vzgojitelja bogoslovcev, kjer je preživel naslednjih 5 let, do takrat, ko je bil

postavljen za ravnatelja v Želimljah, ki jih je že dodobra poznal, saj je tam preživel kar nekaj let. V svojem 12-letnem ravnateljstvu je vplival in pripomogel k veliko spremembam. Prej malo semenišče je po letu 91 postalo prva zasebna šola v novi Sloveniji. Zgradila se je telovadnica, povečal se je dom, sprejemati so začeli tudi dekleta. Pod njegovim vodstvom so Želimlje postale ena najboljših srednjih šol v Sloveniji, po rezultatih dijakov in opremljenosti.

Leta 2000 pa ga je Rim postavil za predstojnika vseh slovenskih salezijancev, ne glede na to, kje so. V svojem šestletnem mandatu je sedaj odgovoren za salezijanske župnije v Sloveniji, na tržaškem, na Koroškem, vse salezijanske župnije v bivši Jugoslaviji in celo za župnijo v Hamiltonu v Kanadi. Svoje pastirje ima raztresene v devetih škofijah po celem svetu. Sam sicer uživa na Rakovniku, kjer trenutno živi, vendar ne v službi, ki jo opravlja. Rajši ima delo z mladino. Odgovoren je za vse projekte, ki jih gradijo v glavnem za mlade, vendar nima z njimi neposrednega stika.

Vidi se mu, da ga resnično skrbi, kaj bo z mladimi. Kot vsi salezijanci se tudi on trudi s preventivo pri mladih. Potrebno jih je čimbolj zaposliti z zanimivimi stvarmi, igro, športom, da ne posegajo po alkoholu, cigaretah in drogah. Najbolj kritičen je njihov prosti čas. Šola in družina jih zaposlita do določene mere, ko pa je otrok na cesti, se zgodi marsikaj. Namen salezijancev je ravno to, da privabijo mlade in jim preko športa in drugih dejavnosti v pozitivnem ozračju

omogočijo polno življenje ter jih usmerijo v pravo smer.

V pogovoru z njim se je pogosto pojavljala beseda družina, ne le njegovo navezanost na svojo družino, pač pa, kako je družina pomembna v življenju vsakega posameznika. »Ljudje iz neurenih družin so nekako hendikepirani in imajo pred seboj v večini megleno prihodnost,« pravi Lojze. Dokler je imel starše še žive, jih je obiskoval, kadarkoli je imel možnost. Družina mu je pomenila zelo veliko in velikokrat se je že zahvalil Bogu, da je imel tako dobro družino. Sedaj se vrača bolj redko, saj mu služba pobere skoraj ves čas. Si pa vzame čas za obletnico smrti staršev, ko se vsi v družini zberejo in se jih spominjajo.

V prostem času, če ga ima in je doma na Rakovniku, se rad zapelje do Krima in se povzpne nanj ter se ozre proti Blokam, ki se na jasen dan lepo vidijo. »Noge imam pa po očetu,« se zasmeje. »Ker je veliko hodil na Dolenjsko po vole, je dobil močne noge in jaz sem to podedoval.« Lojze obožuje hribe, kakšno leto se tudi po 6 krat povzpne na Triglav. Zelo malo hribov je v Sloveniji, na katerih še ni bil. Vendar se še vedno najraje vrača na Bloke in na domače hribe, ki so njegov dom ter del njega in starejši je, bolj ga vleče nazaj.

Za božič je zaželel vsem, da se v tem času posvetijo družini, ki je najpomembnejša v življenju vsakega posameznika.

Matej Kljun

Kronična obstruktivna pljučna bolezen in kajenje

Kronična obstruktivna pljučna bolezen (KOPB) je bolezen kadilcev. Kadilci večinoma vedo, da kajenje povzroča vrsto zdravstvenih težav. Čeprav zdravniki najbolj opozarjamo na nevarnost pljučnega raka, je to zgolj ena od hudih nevarnosti, ki lahko prizadenejo kadilce. Kajenje dokazano škoduje tudi ljudem s težavami s srcem, zvišanim krvnim tlakom in diabetesom, bolj malo kadilcev pa ve, da dolgotrajno kajenje lahko povzroči resda malo znano, a zato nič manj težko kronično bolezen – KOPB. Bolezen z nenavadnim imenom ima prav takšne značilnosti. Človeka se loti počasi, nevsiljivo in komaj opazno, vendar zanesljivo in vztrajno.

KAJ JE KOPB

Bolezen pomeni kronično obolenje dihal, za katero so značilni stalno zmanjšan pretok zraka, kratka sapa, kroničen kašelj ter povečano nastajanje sluzi in izpljunkov. Škodljive snovi, ki jih vdihujemo z zrakom in cigaretim dimom, okvarijo obrambne mehanizme pljuč, ki zato ne delujejo več zaščitno, ampak poškodujejo bron-

hije in pljučne mešičke.

Bolezen se tako kot skoraj vse kronične bolezni začne počasi in tiho. Kadilci, kot kaže, vzamejo v zakup, da bodo hkrati z užitkom, ki ga ponujajo cigarete, plačali davek v obliki kašljanja in izkašljevanja sluzi. Toda bolezen pri kadilcu ne motljivo nadaljuje pot, pljuča se kvarijo in pljučna funkcija zanesljivo upada. Če bolnik s kajenjem ne preneha, kmalu začuti, da se kašlju in čedalje večji zadihanosti pridruži občutek dušenja. Pogosto se kadilec šele takrat zave, da je z njim nekaj narobe in poišče zdravniško pomoč. V mnogih primerih zdravniki na tej stopnji lahko samo še ugotovimo močno okvarjeno delovanje pljuč in močno zmanjšano pljučno funkcijo.

EDINA PREVENTIVA JE OPUSTITEV KAJENJA

Seveda opozarjanje zdravnikov, da je kajenje škodljivo, ni in ne more biti ključno v boju proti KOPB. Osnovni nosilci odgovornosti za preprečevanje razvoja bolezni so kadilci sami, saj

je odločitev o opustitvi kajenja v njihovih rokah. Ker je kajenje ena od številnih zasvojenosti, pri katerih kadilec občuti abstinenčne simptome, je ta korak najtežji in zanj človek potrebuje zares močno motivacijo. Morda le za spodbudo. Opustitev kajenja je najučinkovitejši korak za izboljšanje simptomov v katerikoli fazi bolezni. Ko kadilec preneha s kajenjem, se upadanje pljučne funkcije povrne v okvire, ki so običajni za nekadilce. Za to pa se zagotovo splača potruditi.

Olga Doles

Spoštovani bralci in dopisniki

Za to številko Bloškega koraka smo imeli veliko gradiva. Tako smo nekatere prispevke krajšali, nekatere pa shranili za naslednjo številko. Dopisnikom se opravičujemo.

Naslednja številka bo izšla v začetku aprila. Prosimo vas, da prispevke pošljete do 15. marca.

Glavni urednik Stane Korenjak

Podružnična cerkev Marije Vnebovzete v Velikih Blokah

Pri opisovanju župnijske cerkve za prejšnjo številko Bloškega koraka smo zapisali, da na Blokah razen cerkvenih stavb pravzaprav ni pomembnejših arhitekturnih spomenikov. Tokrat nadaljujemo z opisom cerkve v Velikih Blokah – tistim, ki še niste bili v njej v spodbudo, da si jo ob priložnosti ogledate, drugim pa za osvežitev spomina.

Vas Bloke se omenja že leta 1230 kot last stiške cerkve. Kdaj je bila postavljena cerkev, se ne ve natančno. Gotovo pa je stala že veliko prej, preden jo je v Slavi vojvodine Kranjske omenil Valvazor (1689). V 2. zvezku Slave je omenjena kot 13. podružnica takratne župnije sv. Mihaela. Valvazor jo omeni kot cerkev »Naše ljube Gospe v vasi Bloke, pri kateri je en lep velik tabor, ki so ga nekoč dali zaradi turških vpadov zgraditi turjaški gospodje, ki so potem tega dednega sovražnika prav tam večkrat potolkli in dokazali viteški pogum.« Turki so po teh krajih ropali 24. marca 1546, pa februarja in septembra 1559.

Bloška cerkev je bila nekoč tudi romarska cerkev. Nekdanji bloški župnik g. Andrej Makovec je leta 1946 zapisal pripoved tedaj 86-letne Gorjupovke Marije Modic o ugle-

ledu »bloške Marije«. Bločanom, ki so hodili na Hrvaško delat, so Hrvatje rekli, da bi bilo polje tam okoli spremenjeno v steze, ki bi vodile k Mariji, če bi Bločani vedeli, kako mogočna je Devica Marija iz Blok. Isti vir je vedel še o več uslišanjih na priprošnjo k Mariji iz bloške cerkve. Tako

je Joštova Katra, roj. 1879, ki je kot majhen otrok zaradi bolezni oslepela, po več letih v starosti 10 let spregledala na priprošnjo prav k Devici Mariji iz Velikih Blok, potem ko vsa druga romanja niso pomagala. Mišičeva mati iz Ravni-ka, ki je bila na smrt bolna, pa je želela pred smrtjo videti še svoje tri sinove, ki so bili pri vojaki. Z zaupanjem se je obrnila k Devici Mariji v Velikih Blokah in bila uslišana. Vsi so prišli domov od vojakov, čeprav drug za drugega niso vedeli. V zahvalo je dala mati narediti podobo, ki je potem visela v cerkvi. To je bila oljnata podoba na lesu. Naslikana je sv. Družina, spodaj dva vojaka in mati z razprostrtimi rokami. Na sliki je napis Ex voto 1783 (verjetno je to tudi letnica uslišanja).

Cerkev, ki danes stoji v Velikih Blokah, nikakor ni tista, ki jo je omenil Valvazor. Sedanja zgradba je bila postavljena pred 125 leti. Kot je iz starih zapiskov ugotovil g. Makovec, je stara cerkev imela na desni strani kapelo sv. Jožefa, ki je bila zgrajena iz zaobljube. (Sv. Jožef je priprošnjak za pomoč pred ognjem in boleznimi). L. 1865 in 1866 so cerkev prezidavali najprej po enem, nato pa še po drugem načrtu. Oboje menda proti volji vaščanov. Odstranili naj bi tudi kapelico, v kar ljudje še posebej niso hoteli privoliti in zato niso pomagali pri delu. Prišlo je celo do sodnijske pravde. Šele 1874 so se spet zavzeli za delo, predlagali so zgraditev še ene kapele na drugi strani cerkve. 1876 je v Vel. Blokah dvakrat treščilo. V tem so ljudje videli božji opomin – zaobljubili so se, da bodo delo dokončali za vsako ceno, saj v cerkvi že deset let ni bilo maše! Tako je bilo delo sklenjeno poleti leta 1878. Zvonik je bil nato prenovljen l. 1911.

Cerkev ima baročno zasnovo. Zaradi kapel na vsaki strani ladje ima obliko križa. Dolga je 21 m, v največji širini ima 13 m. Zvonik je visok okoli 30 m.

Cerkev ima tri lesene oltarje. Gornji del glavnega oltarja je iz 18. stoletja in je še iz stare, verjetno nekoliko nižje in manjše cerkve. Umetnik ni znan. V nekakšnem tronskem okviru je reliefna podoba Marije Vnebovzete. Levo, med stebri, je sv. Joahim, na desni je sv. Ana – torej Marijini starši. Še nižje pod njimi je ob levi koloni sv. Marjeta s krono na glavi, posodico in križem ter zmajem ob nogah. Ob desni koloni je sv. Katarina Aleksandrijska s kolesom in palico v obliki križa. Prav na vrhu je kiparska skupina sv. Trojice.

Stranska oltarja sta bila prvotno v župnijski cerkvi, izdelana sta bila 1855, pri Fari sta bila do namestitve kamnitih oltarjev 1891/92. Stojita v stranskih kapelah. Desni je posvečen

Cerkev Marije Vnebovzete v Velikih Blokah

Umetniško oblikovan zvonček

Glavni oltar

sv. Družini. Leseni kipi so napravljeni bolj preprosto, verjetno po prenosu oltarjev od Fare. Levo od sv. Družine je evangelist Marko z gosjim peresom in knjigo, na desni pa sv. Janez Nepomuk z duhovniškim pokrivalom (biretom), hermelinom okoli ramen in križem v rokah.

Levi oltar je posvečen preroku Eliju. Tudi njegov kip kaže na nekoliko manj spretno umetnikovo roko. Na knjigi, ki jo Elija drži v levici, je viden napis »Luka Bajc 1894«. Verjetno je to ime podobarja, ki je tudi avtor sv. Družine. Levo od sv. Elija je sv. Barbara s kelihom, desno pa sv. Uršula z mečem.

V cerkvi je še nekaj zaobljubljenih podob, ki pa so le tiskane na papir. Enako tudi križev pot. Sedanja banderna slika je iz leta 1909, a slikar ni znan.

Cerkev ima tudi zakristijo in zidan pevski kor na dveh kamnitih stebrih.

V zvoniku sta dva bronasta zvonova, težka 405 in 625 kg, narejena sta bila v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani leta 1920. Na velikem je napis: »Svetovna te vojska je vzela, zvonil o Marija vedno nam mir! M. Bregar, voditelj, M. Zakrajšek, ključar.« Na obeh je več reliefov. Na malem je napis: »Nezgod nas vari, o Marija«.

V stolpu je bila nekoč stolpna ura, ki jo je leta 1912 napravil Matevž Hiti iz Grahovega. Po drugi svetovni vojni ni več merila časa.

V novejšem času je bila cerkev obnovljena 1989 – tedaj je zvonik dobil bakreno streho, prepleskali so fasado – in 1998, ko so obnovili streho. Cerkev ima urejeno tudi električno zvonjenje in je ponoči osvetljena.

Pripravil: France Ivančič

Božič za vse

V današnjem času vsaj evropski človek ne trpi lakote, kruha je dovolj za vse. Ko pa se bližajo praznični dnevi, je vse bolj čutiti neko drugo lakoto, v prazničnih dneh privre na dan neko drugo pomanjkanje, ki ga v navadnih dnevih morda spregledamo. Koliko ljudi je osamljenih sredi sveta, pozabljenih, ki živijo med nami in jih v praznični naglici ali pa tudi sicer vsak dan niti ne opazimo. Neko dekle je dejalo, da sovraži praznike in komaj čaka spet tisti sivi vsakdanjik, v katerega se lahko neopazno potopi, ker se ne čuti ljubljeno in se rešuje tako, da ves prosti čas preživi z brskanjem po knjigarnah in antikvariatih.

Zaslepljenost od soja umetnih luči in preračunljivega zapravljanja po prazničnih mestnih ulicah nas odvrta od resničnega stanja nas samih in drugih okoli nas. Neka sosedica z depresivnimi težavami je večkrat na dan kar »vletavala« na obisk k svojim sosedom, ki so jo potrpežljivo vsakič sprejeli in ji dali tudi kaj toplega jesti, kajti sama skorajda ni skrbela zase. V njeni družini se je zgodilo nekaj težkih stvari in jo je »zlomilo«. Prej ugledna in spoštovana dama, danes pa v njej ena sama razvalina življenja. Izkazalo se je, da bolj kot hrano potrebuje nekoga, ki bi bil z njo, ki bi ji prisluhnil ali da bi bil vsaj v njeni bližini, da se ne bi čutila tako samo in od vseh zapuščeno.

Mestne ulice se vsako leto odevajo v praznično obleko. Trgovci z lepimi in okrašenimi izložbami prehitevajo drug drugega. Ves ta blišč lahko zaduši bistvo božičnega praznovanja, če bomo nasledili porabniški miselnosti in spregledali nekoga, ki morda ravno v teh dneh potrebuje našo pomoč ali pozornost.

Zgodilo se je pred nekaj leti, da me je ravno popoldne pred svetim večerom poklical znanec in me je prosil, če bi lahko vsaj en dan preživel pri meni, ker nima kam iti, ker se je doma skregal do onemoglosti. Pri vsem delu v cerkvi me doleti še to, sem si mislil. Spomnil sem se, da sta ravno na ta večer tudi Jožef in Marija iskala prenočišča, pa ga nista našla zaradi negostoljubnosti prebivalcev Betlehema. Ko bi vedeli, koga so zavrnili! Jezus pravi: »Karkoli storimo bližnjemu, storimo Njemu, ker v vsakem človeku živi On.« Znanca sem sprejel, božično noč je preživel pri meni. Ni dosti veren, a sva vseeno lepo skupaj opravila obred svetega večera in po polnočnici še malo praznovala. Naslednji dan se je umirjen in z dobro voljo vrnil domov.

Ali je božič praznik samo za srečne, za tiste, ki jih obdajajo ljudje, ki jih imajo radi in imajo oni radi nje? Obstajajo ljudje, ki ne prejmejo niti enega darila, niti enega voščila, niti ene same tople besede. Končno ni božični čas privilegiran za te stvari. Človek je lačen pristnih in ljubečih odnosov vsak dan, le da v teh prazničnih dnevih pride to hrepenenje in pričakovanje bolj do izraza. Neka oseba je dejala: »Želim si, da bi vsak dan, ne samo za božične praznike, živel v ljubezni do Boga z vsem srcem in vso dušo tako, da bom drugemu lahko podarila največji dar, ki sem ga kdaj v življenju prejela – spoznanje, da me Bog ljubi – in si želim, da bi ljudje ob srečanju z menoj začutili, da Bog neizmerno ljubi tudi njih.«

Zato ne smemo prezreti nobene priložnosti, da bi vsem povedali, da je Ljubezen prišla na svet za vsakega izmed nas in da se na božič ne sme nihče počutiti samega in nesrečnega. Bog je postal človek za celotno človeštvo, torej za vsakega izmed nas. Božič je torej praznik in veselje za vse.

Vsem prebivalcem Bloške planote voščim blagoslovljene božične praznike in vse najboljše v novem letu!

Lojze Hostnik, župnik

Ohranjajmo naše ljudsko izročilo

Krpanove korenine v župniji Sv. Trojica

Ljudsko izročilo je pravzaprav resnica med resnicami. Vsaj eno je izjemno preprosto. Zanj je dovolj živa govorjena beseda, ki jo zmore vsak človek. Izročilo, ki se ohranja s pripovedovanjem, je kleno, preživi vse čase, vse kraje, vsa gledanja na svet, bodisi taka bodisi drugačna. Zgodi se, da gre včasih že skoraj v pozabo, kaže, da bo zamrlo, a pravi čas in posebni pogoji ga ponovno izzovejo, da živi dalje.

Bralci Bloškega koraka smo gotovo oboževalci lepega, zdravega in poštenega življenja. Tako je prav, da se spomnimo naših prednamcev, ki so znali živeti na tak način. Obudimo samo bežen spomin na človeka, ki je bil naše gore list, na katerega

Bard Iucundus; risba
Martina Krpana

nam je pokazal Fran Levstik, slovenski pisatelj. Vpletel ga je v svojo pisano besedo in jo naslovil »Povest o Martinu Krpanu«.

Martina Krpana je našel na obrobju Bloške planote v kraju Vrh po imenu. Ta kraj naj bi bil tedaj v bližini vasi Zavrh pod hribom, na katerem še danes stoji cerkvena posvečena sv. Urhu. Cerkvica je bila v tistem času grajska kapela, v kateri je Krpan mežnaril.

Vasice Vrh danes ni več, to naselje se danes imenuje Ravnice. Krpanovo rojstno hišo pa so Turki požgali med prvimi. Stala je prav na kraju, kjer danes stoji Lovretova domačija.

Fran Levstik je na primeru Martina Krpana prikazal, kakšen je pravi Notranjec: samobiten, klen, skromen in v svojo moč in modrost zaverovan. Hkrati pa boga boječ in pokoren svojemu cesarju.

Bloški človek je že od svoje naselitve bil trd boj za preživetje na tej skromni kraški planoti. Njegova socialna podpora je bila njegova iznajdljivost. Svojo »črno« trgovino, imeno-

vano tudi kontrabant, je razpredel preko Krasa tja do morja. Spoznal je, da je morje dolga in široka cesta tja v daljni svet. Postopati po obalnih mestih, hoditi po ulicah Trsta gor in dol, opazovati življenje v njem, odkrivati nove in nove dobrine, potrebne za življenje, je zanj pomenilo skoraj odkriti Ameriko. Domov je tovoril sol in kresilno gobo, brez drugih dobrin sodobnega časa pa se je tako ali drugače dalo preživeti.

Pot, po kateri je Marin Krpan »švercal«, je bila poznana skoraj vsakemu Notranjcu in Notranjki dolga desetletja. Vse več in več ljudi se je posluževalo te »črne« trgovine. Tudi na ta način so si ljudje naših krajev znali kaj malega zaslužiti. Denar je moral biti pripravljen samo za rojstvo otroka, za ženitev, kakšen groš pa je moral ležati prav na dnu mošnjička za primer smrti; saj navsezadnje se spodobi, da tudi pogrebci dobe za »polič« vina. Tudi Krpan je sam pri sebi razmišljal o svetu, v katerem je živel. Časa za to je imel več kot dovolj. Toda na koncu je prišel vedno do spoznanja, da je povsod lepo, koder je hodil, a tako lepo, kot je na Vrh pri Sveti Trojici na Notranjskem, ni nikjer.

Večji del svojega življenja je preživel prav tu, v objemu temnih notranjskih gozdov.

Martin Krpan je živel tu, od nas pa je odvisno, če še živi med nami in če bo živel še dalje.

Človeka kar malo ujezi, ko si ga lastijo kar vsepovsod.

Malo je pozno, a nikoli prepozno, da Notranjci Martina Krpana pripeljemo na Notranjsko.

Krpanovi časi so se do danes močno spremenili in z njimi tudi način trženja. Trgovina in turizem si podajata roko in kot taka jih danes pozna svet. Martinu Krpanu bi zaupali delo v turizmu, ki bi deloval kot kulturna dediščina davnih časov.

Nekateri kulturni delavci Notranjske, ki delujemo doma in po svetu (pisci, pesniki, slikarji, kiparji in kar je še temu podobnega), smo se srečali 13. septembra pri Hruškarjih v apartmaju »Dialog«. Takorekoč na predvečer vstopa v EU smo malo pomodrovali o naši kulturi in naši identiteti. Bomo preživeli v veliki Evropi?

Na tem srečanju smo udeleženci dali pobudo, da se Martinu Krpanu najde neka primerna lokacija v njegovem domačem kraju, med domačimi ljudmi ter se mu postavi spomenik.

Udeležencem pohoda po Krpanovi poti pa bi služil kot osrednji postanek, kjer bi uprizorili Krpanov obred, zajeli sapo za nadaljnjo pot in nadomestili izgubljeno energijo, da bi lažje »zašpinili« klobaso dolgo 21 km.

Pozivamo vse ljudi, ki razmišljate pozitivno, da se nam pridružite in pomagajte urediti to idejo.

Bronislava Žurga

Damjaki in slovenski kozolec – toplar Franca Lambergerja

Pa še res je!

K

ozolci, pravi slovenski kozolci, ki so se spričo potreb oblikovali in se v ljudski domišljiji tudi izoblikovali na našem podeželju že v prejšnjem stoletju, so danes del naše kulturne dediščine. Na to smo sicer ponosni, žal pa se ta naš ponos prehitro umika sodobnejšim zgradbam. Tako z naših slovenskih kmečkih dvorišč izginjajo deli naše kulturne dediščine. Marsikje pa se teh vrednot dobro zavedajo in se na vse načine trudijo za njihovo ohranitev.

Franco Lamberger iz Velikih Blok je letos postavil nov delček slovenske kulturne dediščine – kozolec toplar v neposredni bližini njegove hiše na Gričah, kjer je že pred nekako dvajsetimi leti kupil nekaj tisoč kvadratnih metrov krčevine.

Mama Franca Lambergerja je bila namreč doma iz Velikih Blok, z Male gase. Pri Jožlovih se je reklo po domače, zato se ni čuditi, da se je Franc odločil jesen življenja preživeti prav tu na Blokah, kamor so ga pritegnili lepi spomini na njegova mladostna leta, preživeta na Blokah.

Že takrat, ko je po službeni dolžnosti prepotoval pol sveta, se je odločil, da si bo na Blokah zgradil hišo po svoji zamisli in okusu. Tako je del nekdanje krčevine namenil hiši, del so ograjeni obori za damjake in del pravemu slovenskemu kozolcu.

V obori je že osem damjakov. Dva sta rojena že v novem domovanju. Prihodnje leto pa se bo tem potomcem brionskih lepotcev pridružilo še pet mladičev.

V obori je Franc naredil dve krmilnici za divjad, letos poleti pa se je lotil še gradnje kozolca, pravega slovenskega ko-

naravno okolje. Posebnost tega kozolca pa sta tudi tako imenovana jermena, ki med seboj povezujeta oba podesta. V kozolcu, ki meri v dolžino sedem metrov, v širino pa šest, je v višini osmih metrov prostora za okoli sedem ton sena. Mojster Košir je za ta kozolec porabil okoli 25 kubičnih metrov smrekovega lesa, ki je bil posekan na Blokah, v okolici Slemen, nedaleč od Hribarjevega. Potem ko je mojster Košir na tleh pripravil vse potrebno za postavitve, je na pomoč priskočilo kar 14 domačinov. Nihče, pravi Franc Lamberger, ni odklonil pomoči in kozolec je bil nared že v začetku letošnjega julija. Njegov spodnji del je namenjen tudi krmljenju divjadi, v hudi bloški zimi pa bo 60 živalim v obori nudil toplo zavetje. Lambergerjeva obora, damjaki in kozolec seveda, so vredni ogleda. Gospodar Franc bo slehernemu rad pokazal ta delček urejene divjine na bloških tleh.

Ob tem velja pripisati še tole. Ko so bloški fantje in možje družno z gospodarjem in mojstrom Koširjem končali delo na toplarju, se je slišala pripoved, da so ta dan delali zagotovo tisto, česar ni delal nihče v Sloveniji!

Pa še res je!

Tone Urbas

Skelet toplarja ob postavitvi ⇒

Začetna dela pri postavitvi toplarja

zolca, ki je zares nekakšna posebnost. Zgrajen je namreč po zamisli gospodarja Lambergerja, udejanjil pa jo je mojster Lojze Košir iz Begunj. Pri tem pa sta seveda oba upoštevala načela nekdanjih bloških mojstrov; kozolec je zares trud in sad samo ročnega dela. Poleg tega pa se izjemno vključuje v

Znanstvenofantastične sanje naših osnovnošolcev

»Kam pa pridemo brez domišljija? ...«

Nekega dne sem se znašel na Luni. Hodil sem sem ter tja. Kar naenkrat zagledam Marsovca. Rekel mi je, da je Jure. Povabil me je v hišo.

Videl sem veliko reko Hišinjo. To reko so imeli vsi Marsovci napel-jano skozi hišo. Jure je pritisnil na tipko in most se je počasi dvignil. Bil sem zelo začuden. Povabil me je na večerjo. Dal mi je krožnik, na njem so bili deli domačih živali. To so bili: kri za omako, zraven kurja očesa, kurje noge in za pečenko pravkar zaklana kravja koža. Jure me je vprašal, če ne bom pojedel. Zelo težko sem pojedel, kajti vse je bilo zanič. Kar naenkrat sem bruhal.

Zjutraj se zbudim in po postelji in po tleh je bilo vse pobruhan. Mami me je vprašala, kakšne sanje sem imel. In vse sem ji razložil. Bruhanje sem pa jaz pospravil.

Danijel Ivančič

Kot običajno sem se ob pol desetih odpravil spat. Ko sem vstopil v sobo, se mi je zazdelo, da je v sobi zelo nenavaden vonj. Prižgal sem svetilko na nočni omarici in se za smrad nisem zmenil.

Začel sem se oblačiti pižamo, ko je s stropa začelo kapljati na tla. Ustrašil sem se in prižgal veliko luč. Prestrašen sem se zazrl v strop in od začudenja sem se spotaknil in padel na posteljo. Na stropu je visel majhen, oranžen, čuden stvor. Vprašal sem ga, če govori slovensko, od kod

prihaja, kdo sploh je. Bil je tiho in me samo grdo gledal s svojimi velikimi očmi. Začel je spuščati čudne glasove in izgledalo je, kot da me bo napadel. Stekel sem proti vratom, on pa je skočil na tla, se postavil pred vrata in mi ni pustil ven. Spregovoril je in mi povedal, da mu je ime Loki. Začel mi je pripovedovati, kako je zbežal od doma. Rekel mi je tudi, da mu je žal in da bi se rad vrnil, a se ne more, ker se mu je pokvarilo očetovo vozilo. Prosil me je, če mu lahko pomagam. Povedal sem mu, da lahko poskusim, nimam pa izkušenj s popravili.

Potihu sva se izmuznila ven in začela s popravilom. Naenkrat pa je Loki nekaj zagledal in se skril za moj hrbet. Pogledal sem v nebo in zagledal, da prihaja še eno vozilo, podobno Lokijevemu. Prestrašeni Loki mi je povedal, da so to fantje, ki mu nagajajo in da se jih zelo boji. Ko so pristali, so bili prav prijazni. Povedali so, da so sledili Lokiju in se tudi oni izgubili. Vprašal sem jih, če znajo popraviti Lokijevo vozilo. Pri-trdili so in s skupnimi močmi smo ga v pol ure popravili.

Ko je Loki povedal, da pozna pot domov, so se popolnoma spremenili in postali hudobni. Priklenili so me na svoje vozilo in Lokiju ukazali, naj jim kaže pot domov, drugače se bodo znesli nad menoj. Loki jih je takoj ubogal in odpravili smo se v vesolje. Z nadzvočno hitrostjo smo leteli mimo Venere, Sonca, Plutona, mimo nas pa so brzeli kometi. Da ne bi vame priletela kakšna zvezda, sem se jim vztrajno izmikal. Naenkrat je veriga, s katero sem bil privezan, popustila. Začel sem padati! Padal sem vse hitreje in nikakor se nisem mogel ustaviti. Strah me je bilo in kar naenkrat me je zbolela glava.

Odprl sem oči in videl, da sem padel s fotelja. Ugotovil sem, da sem zaspal, medtem ko sem gledal film o Marsovcih.

Florjan Žgajnar

Neke zvezdne noči je v mojo sobo posvetil močan žarek svetlobe. Zaslišalo se je tiho brnenje in smehljanje. Barve so bile vse lepše. Že sem stala na sredi sobe. Okoli mene so plesala čudna bitja. Hotela sem vprašati, kaj je zdaj to, pa me je močna svetloba potegnila k sebi in vlekla, vlekla v neznano. Bila sem lahka in začudena. Pristala sem na vesoljski ladji, na kateri je bilo polno Marsovcov.

Pristali smo na njihovem planetu. Marsovci so me gledali, me pri-jemali za roko in me nekam vlekli. Med potjo smo se pogovarjali o njih. Kmalu smo prišli pred veliko palačo. Rekli so mi, naj grem v palačo, kjer so me izvolili za kraljico. Bilo je zelo lepo. Potem je prišel Maršovec Vijolnik in mi razkazal palačo. Nazadnje me je odpeljal v sobo, v kateri naj bi spala. Ko so vsi zaspali, sem si želela vrniti domov. Ker so vhodna vrata škripala, sem ušla skozi okno, vendar me je na žalost videla Marsovka Judrokinja. Hitro je zbudila Vijolnika in mu povedala, kaj se dogaja. Vijolnik je šel ven in me začel iskati, vendar me ni našel. Šel je pogledat, če sem v vesoljski ladji. Nisem ga opazila, zato sem stekla v vesoljsko ladjo. Še preden sem vstopila, je za mano stala Judrokinja. Zvlekla me je v sobo. Okna in vrata so zaklenili, da ne bi ušla.

Ko sem se zbudila, so bila vhodna vrata odprta. Stekla sem na dvorišče. Vijolnik me je videl, a ni nič rekel. Poslovala sem se od njega in odšla. Že sem bila v svoji sobi. Zbudila sem se in odšla na dvorišče. Pogledala sem v nebo in pomislila na dobrega Vijolnika, ki sem ga videla v sanjah.

Ana Hiti

Nekega dne sem se odločil, da z letočim avtomobilom poletim na planet Alfa. Ko sem prispel na planet, sem moral biti previden, saj Alfanci niso marali ljudi. Na planetu sem bil že nekaj dni. Ko sem se neko jutro zbudil, sem se zbudil v

Alfa laboratoriju. Bil sem privezan z nekakšnim sluzom, ki me je teleportiral v alfa sobo. Na planetu so zame lepo skrbeli, zato sem menil, da imajo na planetu radi ljudi.

Vendar to ni bil moj dom, zato sem hotel oditi. Vsak večer je od zunaj prihajal nekakšen ropot. Odločil sem se, da grem pogledat. Ko sem stopil iz sobe, se je oglasil alarm. Vsi so takoj šli za mano, bilo jih je na milijone. Zagledal sem svoj leteči avtomobil in kakor hitro sem mogel, sem skočil vanj. Ko sem že mislil, da sem jim ušel, so se Alfanci pokazali pred mano. Pohodil sem plin in jih podrl kakor keglje. Čez en dan sem prispel na Zemljo.

Čez pet dni pa so Alfanci napadli Zemljo in z električnimi topovi so streljali na vse, kar so videli. Vsi smo stekli v zaklonišča, vojaki pa so streljali na Alfance. Po enem letu srditega boja smo jih premagali. Umaknili so se na svoj planet.

Čez deset let so zopet prileteli na Zemljo in jo napadli. Ko sem že mislil, da je Zemlja izgubljena, je zazvonila budilka in rešila Zemljo pred uničenjem.

Kristjan Lavrič Cascio

Lepega jesenskega dne sem se odpravila od doma na krajši sprehod do bližnjega gozda. Ko sem že bila v senci dreves, sem na robu gozda opazila zelo čudno bitje, ki ni bilo podobno človeku. Ustrašila sem se in hotela zbežati, vendar sem opazila, da mi neznano bitje ne želi storiti nič žalega.

Kmalu so iz gozda prišli tudi ostali in me na moje veliko začudenje

začeli klicati po imenu. Vprašala sem najbližjega, od kod me vendar poznajo. Rekel mi je, da so prišli s planeta Budando, ki je tisoč milijonov kilometrov oddaljen od Zemlje. Njihova tehnologija in razvitost

jim omogočata, da lahko ugotovijo vsako skrivnost, ki je na Zemlji. Pri njih so imeli računalnike, kot jih imamo sedaj mi na Zemlji, pred sto milijoni let, mi je povedal sogovornik. »Pridi,« me je povabil, »peljali te bomo na naš planet, da boš videla, da si ne izmišljujem.« »Počakaj!« sem dejala, »kdam pa bomo prišli k vam, saj ste tako daleč, da bomo potovali trideset let! Moji domači me bodo pogrešali!« »Ne skrbi,« je dejal eden izmed njih, ki mu je bilo ime Budi. »Do večera boš že nazaj, saj je naše vesoljsko vozilo tisočkrat hitrejšo od vašega.« »Naj bo!« sem si mislila in vstopila v okroglo vozilo iz čudnega stekla. Udobno sem se usedla in že so zahrumeli motorji vesoljske ladje, ki je z neverjetno hitrostjo odletela proti meni neznanemu planetu.

»Koliko časa pa bomo potovali do vašega planeta?« sem vprašala Budija, ki mi je bil najbolj simpatičen. »Tri milijone tisočink sekunde«, je povedal in se glasno zasmel, saj je vedel, da ne vem, koliko je to. »To je vaših petnajst minut,« je dejal in že odhitel k drugim, kajti ravno so imeli kosilo. »Kaj pa jeste?« sem jih vprašala. »Zelen Venerin prah, pomešan z nasekljanimi meteoriti, vse skupaj pa je začinjeno z vesoljskim prahom, ki se dobi v konzervah!« je dejal Bondi, ki je bil na vesoljski ladji kuhar. Tega pa ne bi jedla za nič na svetu, sem si mislila.

Kar naenkrat pa se je naše plovilo močno streslo in vsi so skočili pokonci in veselo dejali: »Doma smo! Pridi! Zdaj boš lahko videla naš planet.« Ko sem stopila ven, sem zagledala na tisoče enakih bitij in vsi so me veselo pozdravljali. Nisem mogla verjeti svojim očem, saj kaj takega nisem še nikoli videla. Budi je opazil moje začudenje in mi povedal, da na njihovem planetu ni vojn in da so vsi med seboj prijatelji. Kako bi bilo lepo, če bi bilo tudi pri nas tako!

Tedaj pa sem začutila, da me nekaj stresa iz prelepih sanj. Zaslišala sem mamin glas: »Nina, vstani! Zamudila boš šolo!« Pogledala sem skozi okno in zagledala sončni žarek, ki je silil v mojo sobo. Spomnila sem se pravkar končanih sanj in ugotovila, da je povsod lepo, še najlepši pa je moj dom.

Nina Hrbljan

Gospodinjki dan v 7. razredu devetletke

Svečarstvo

POMEN SVEČ IN NJIHOVE KORISTNE UPORABNOSTI V ČASU, KO ŠE NI BIL ELEKTRIKE, JE BIL NEPRECENLJIV. DANES JE SOJ SVEČ PRERASEL V SIMBOL PRAZNIČNOSTI, SVEČANOSTI, DOMAČNOSTI, ČAROBNOSTI, DOBREGA POČUTJA IN SPROSTITVE.

VSE TO SMO VPLETILI V VSEBINO NAŠEGA GOSPODINJSKEGA DNEVA.

Organizirali smo ga tako, da smo v uvodu učencem predstavili nekaj teoretičnih znanj, potem pa nadaljevali s praktično izdelavo različnih sveč. Zaključek je bila razstava izdelkov in predstavitev dela.

V uvodnem delu smo sodelovale tri učiteljice, vsaka s svojo temo. Izbrale smo si naslednje vsebine:

- zgodovina svečarstva
- pesmi in pravljice o svečah
- sveča kot simbol

KRATKA ZGODOVINA SVEČARSTVA

Začetki segajo v 15. stoletje, ko so za razsvetljavo uporabljali predvsem bakle, ki so bile tudi prve premične luči. Veliko pozneje so izdelovali sveče iz loja goveda, konjev in ovac. Poznali so tudi že čebelji vosek, ki pa je bil redkeje uporabljen. Največ je sveče iz čebeljega voska uporabljala cerkev pri svojih obredih. Sveče so do 18. stoletja izdelovali doma, potem pa se je izdelava preselila v tovarne, kjer so izdelovali sveče lojenke. Leta 1823 so odkrili stearin. Dodali so ga loju in ugotovili, da sveča gori čisteje in pri gorenju nastaja manj dima. Stearin je pripomogel tudi k hitrejšemu strjevanju. Leta 1850 so odkrili parafin kot stranski produkt nafte. To je bilo veliko odkritje. Parafin so lahko pridobivali v velikih količinah in svečarstvo je s tem odkritjem preraslo v industrijo.

PESMI IN PRAVLJICE O SVEČAH

Učenci so že pred gospodinjstvom dobili nalogo, da doma poiščejo kakršnokoli literaturo o svečah: pesem, zgodbo ali članek. Če pa tega ne bodo našli, pa sami napišejo pesem ali pravljico, zgodbo. Skoraj vsi so ustvarili svoje pesmi. Prinesli so jih v šolo, kjer so jih dvakrat glasno prebrali. Potem so bili poučeni, kako se javno nas-

topa in so se v tem preizkusili. Tretjič, ko so predstavljali svojo pesem, so upoštevali tudi to. Vsi učenci so bili istočasno tudi komisija za izbor najboljše pesmi. Zmagovalci iz treh skupin so pripravili nastop za višjo stopnjo. Dve pesmi si lahko preberete.

Sveča

Sveča je kakor majhen ogenj, le da gori na nitki.

Prižgemo jo, ko je temno.

In spet nam je toplo.

Matej Žnidaršič

Pesem o sveči

Pri nas doma svečica gori le takrat, ko svetlobe ni.

Zvečer smo jo prižgali in ob njej zaplesali.

Tralala, tralala, kje je zdaj svečica?

Svečica je pogorela, še večji del zajela.

Zavesa gori, gasilec že hiti, en, dva, tri, mokri smo vsi.

Sveča je res lepa, ko plamen že upeha.

Martin Knavs

SVEČA KOT SIMBOL

Kaj vse nam preide na misel ob besedi sveča? Naj navedem nekaj njihovih odgovorov: ogenj, toplota, cerkev, grob, smrt, vzdušje. Ugotavljali so, kje vse uporabljajo sveče. Najdemo jih na grobu, na različnih svečanostih, v cerkvi, kot okras, za praznike. Le zakaj je sveča tako pomembna? Učenci pravijo, da zato ker ustvarja vzdušje, daje mir, toploto in svetlobo, budi spomine, diši. Napisali pa so tudi, kdaj jim je toplo pri srcu. Takrat, ko se smeji, ko jim kdo pomaga, ko dobijo bencin za motor, ko so bili v njihovih družinah še lepši časi, ko imajo rojstni dan, ko dobijo dobro oceno.

Sveča vsekakor daje občutek svečanosti, prižgemo jo takrat, ko se želimo umiriti.

IZDELAVA SVEČ

Izdelali smo ledene sveče. Najprej smo v model vlili parafin in tako dobili obroč. Sredino smo zalili s prozornim žele voskom in dodali stenj. Po vrhu smo jih okrasili z barvnimi kroglicami in položili na pod-

stavek. Ledene sveče smo izdelovali tudi tako, da smo v tetrapak natresli več koščkov ledu, v sredino nameslili stenj in vse skupaj zalili s parafinom. Ko so se ledene kocke stopile, so v parafinu ostale luknjice.

Parafin lahko tudi poljubno pobarvamo, če mu dodamo nastrgane voščenke. Tako so nastale barvne sveče.

Okrasne sveče lahko izdelamo iz prozornega žele voska, ki ga vlijemo v steklen kozarec, v katerega smo že pred tem namestili poljubno figuro, zrna, pesek in še kakšne druge okraske po svoji izbiri.

Izdelali smo tudi nekaj nagrobnih sveč za bližajoči praznik spomina na mrtve.

Za zaključek našega dela nas je obiskal cvetličar in nam pokazal, kako lahko sveče aranžiramo za darilo ali kot ikebano.

Gospodinjki dan smo zaključili s pripravo razstave in otvoritvijo, na kateri smo predstavili naše delo.

Učiteljici slovenščine: Jerneja Kovšca in Martina Kočevar
Učiteljica gospodinjstva Anica Indihar Zabukovec.

Jesenski BOŠ

KONEC TEDNA NA ULICI NOBENEGA ŠTUDENTA ALI DIJAKA. LE KJE BI BILI, SE MARIKDO SPRAŠUJE. MOGOČE V GOSTILNI ALI PA ... V BOŠ-U, KJER SE VSAK VIKEND NEKAJ DOGAJA.

V mesecu oktobru se je zbralo nekaj pridnih študentov in študentk, ki so šli nabirat kostanj v okolico Zadnikov. Kostanj smo z velikim užitkom pojedli na kostanjevem pikniku, ki je bil zelo dobro obiskan. (Vsa zahvala »peku« Gregorju, kostanj je bil odličan). Pohod na Nanos je žal odpadel zaradi slabega vremena, a popotpisno predavanje o eksotični Braziliji, kamor nas je peljala Nina Sega, je

uspelo, tako kot risanka za najmlajše.

Decembra meseca smo imeli Miklavžev sprejem in risanko za otroke ter otroško delavnico. Obiskalo nas je DU Mirna in nas spravilo v smeh z dvema krajšima veseloigramama. Po novem letu pa nas čakajo filmski večeri, smučanje ter drugi zabavni dogodki.

Urša Ulčar

Nepozaben kostanjev piknik v dvoranci pri Fari

Kekec na Blokah

Na Blokah se je odvijal filmski festival. V dobrem mesecu smo prikazali 12 filmov, večinoma iz neuveljavljene produkcije, ki je ravno tako kvalitetna in vredna prikaza. Z vikendom slovenskih filmov je festival doživel svoj epilog, saj smo predvajali film Na svoji Vesni in Galetovo mojstrovino Srečno, Kekec. Da je bil zaključek popoln, smo v goste povabili glavnega igralca, torej Kekca, Velemirja Gjurina. Gjurin je v dolgem pogovoru po filmu razkril nekaj skrivnosti s snemanja in delil spoznanja s študentarijo. Tako se je filmski večer potegnil v zgodnjo noč. Ob hrani po recepturah Jaimeja Oliverja in pijači iz hladilnika ter uspešnem zaključku prvega (tradicionalnega) filmskega festivala na Blokah so se veselili prav vsi.

Od strani Kabelska televizija?!

Simon Korenjak

Še ne tako daleč nazaj smo morali na telefonske priključke čakati v vrstah po nekaj let in imeti telefon še zdaleč ni bilo samoumevno. Potem je Telekom pred približno tremi leti in pol (ali natančneje 21. malega travna 2000) postavil v Novi vasi novo telefonsko centralo, ki je omogočila telefonski priključek vsem zainteresiranim. Pa ne samo to – centrala je omogočala tudi vključitev »modernih« ISDN priključkov, ki pravzaprav sploh niso bili tako zelo sodobni (ISDN je Telekom začel pri nas uvajati že kar nekaj let pred tem). Ne glede na to, nam je že samo enostavna možnost pridobitve telefona krepko dvignila kvaliteto življenja na Blokah.

No, kvaliteta življenja je zelo relativna reč. Nekomu veliko pomeni, če lahko živi v urejenem in čistem okolju. Starejšim bi znala biti pomembnejša od tega oskrba na domu, na drugi strani pa mladim družinam najbrž pomeni več kot to kakovostno varstvo otrok, šolstvo in zdravstvo. Na kvaliteto življenja vplivajo še kulturno in športno dogajanje v kraju, komunalna oskrba (ceste, vodovodi ...), javni prevoz, dostopnost delovnih mest ... in nenazadnje možnost kabelske televizije.

Verjamem, da marsikomu to ne pomeni prav dosti in tudi sam je nisem nikoli pretirano pogrešal. A številnim mojim vrstnikom to pomeni več kot čudovita bloška narava in se bodo za ceno take malenkosti odselili od tod. – »Saj za vikend bom še zmeraj lahko prišel na bloški zrak.«

Še ena taka reč je hitra, zanesljiva in predvsem časovno neomejena povezava na internet, ki jo potrebuje že vsak obrtnik. Vse več je tudi dela na domu – pa tu ne mislim kmetovanja. Tu so mnogi poklici, ki se selijo na domači računalnik. Tako lahko fotoreporterji, novinarji, programerji, oblikovalci, statistiki in mnogi drugi povsem udobno delajo doma, če le imajo telefon in dovolj hiter internet.

Slovenija se je pred časom, ko je področje telekomunikacij še spadalo v resor ministrstva za promet in zveze odločila, da začne velikopotezno graditi avtoceste. Takrat smo bili po stopnji internetne razvosti in številu uporabnikov interneta v elitni družbi najboljših skupaj s Finsko, Irsko in Izraelom. A kaj, ko nismo znali prenesti izkušenj iz akademskih krogov v prakso in je ministrstvo zapravilo ves denar za »promet«, bolj malo pa ga je šlo za »zveze« ...

Naša občina je v zadnjih letih tudi zgradila mnogo cest, kar je zelo pohvalno. Od nje še zdaleč ne pričakujem, da se bo sedaj lotila gradnje javnega optičnega omrežja do vsake hiše (kot to že počno ponekod po svetu), ker to ni realno. Ne bi bilo pa napak, če bi izkoristila svoj politični kapital in pritisnila na Telekom Slovenije, da le-ta omogoči DLSAM v novovaški centrali in bi potem tudi na Blokah lahko imeli ADSL (t.j. hiter dostop do interneta prek običajnih telefonskih linij). Še več. Od tu je le še korak oddaljena »kabelska televizija« preko interneta, ki jo je po zgledu ponudnikov na Japonskem in v Južni Koreji kot prvi v Evropi 22. kimavca 2003 začel tržiti največji slovenski ponudnik dostopa do interneta SiOL in je trenutno na voljo v večjih slovenskih mestih.

V tem oziru je bila prav vizionarska odločitev Bločanov velikega travna 2001, da ne bodo plačevali po »tisoč mark za kabelsko«, ko pa se bodo že čez kako leto lahko za nekaj deset tisoč tolarjev naročili na 110 televizijskih programov.

BŠD Velike Bloke

Martinovanje

V sredini meseca novembra je balinarsko športno društvo Lisec – Velike Bloke organiziralo martinovanje na Dolenjskem. Poln avtobus z voznikom Miranom je odpeljal iz vasi ob enajsti uri. Čez dobro uro smo se ustavili v Dolenjskih Toplicah, kjer smo se dve uri kopali v termalnem bazenu. Nato smo nadaljevali pot do Kostanjevice na Krki, kjer smo si ogledali to turistično zanimivost. Že pošteno lačni in žejni smo po desetih minutah prišli do turistične kmetije Jelinič. Že bežen pogled iz avtobusa je naznanjal, da tu vina ne bo manjkalo, saj so bili povsod, kamor je segel pogled, vinogradi, pa tudi sv. Martin je že opravil svoje. Po dobri večerji in prvem kozarčku dobrega cvička je zagrala harmonika, tako da je bilo resnično poskrbljeno za pravo martinovanje. Ne smemo pa pozabiti lepe slovenske pesmi, ki so jo ubrano peli bloški pevci.

Dobro razpoloženi smo se po polnoči odpravili domov in sklenili, da bo potrebno sv. Martina obiskati tudi naslednje leto.

Franc Hrbljan

Bloški balinarji si ogledujejo slovenske Benetke - Kostanjevico na Krki

Seicento pokal

David Kraševc odlično!

Kot smo že poročali, je David Kraševc letos nastopal v Seicento pokalu. Čeprav je bil novinec, se je na koncu boril celo za skupno zmago. Na koncu mu je zmanjkalo nekaj sreče, saj je imel smolo z avtomobilom. Sezono je strnil takole: »Cela sezona je bila dobra, saj sem le enkrat odstopil in dvakrat zmagal. Pred zadnjo dirko v Mariboru sem bil drugi, zaostajal sem 24 točk in če bi hotel biti prvi, bi moral zmagati, Asja (tedaj vodilna op. p.) pa bi moral biti tretja. Na žalost se mi ni izšlo in sem potem ostal na drugem mestu, kar je

kljub temu lep uspeh.« 22-letnik je dokazal, da je iz pravega testa, dirkalno kariero pa bo najverjetneje nadaljeval: »Odločil sem se, da bom še eno sezono v Seicento pokalu. Vse skupaj je precej povezano s finančnimi zmožnostmi, zato zdaj iščem podjetja, ki bi mi priskočila na pomoč. Letos mi je ob strani stal KIA Kraševc in podjetje Krown, v naprej bomo pa še videli, kako bo.«

Davidu čestitamo in mu želimo, da bi bil naslednjo sezono še boljši.

Miha Mišič

Nov tlačilec za sneg

Organizatorjem Bloških tekov se je uresničila dolgotrajna želja po novem tlačilcu za sneg. V sredini decembra je tako na tovornjaku prispel rumeni tlačilec, ki je mnogo boljši in zmogljivejši od starega. Za preizkusno vožnjo potrebujemo le še ... sneg!

V spomin na padle

Dan pred letošnjim dnevom spomina na mrtve so se ob spominskem obeležju padlim borcem med drugo svetovno morijo na pokopališču pri Fari zbrali številni svojci padlih in prisluhnili besedam slavnostnega govornika, nekdanjega domačina in borca Staneta Kotnika.

Tradicionalnemu spominu padlim borcem na novovaškem pokopališču so se z izbranimi pesmimi pridružili tudi člani in članice domačega mešanega pevskega zbora pod vodstvom zborovodje Jožeta Rajka.

Tone Urbas

KIA KRAŠEVEC

Želimo vam prijetno praznovanje ob prihajajočih praznikih in varno vožnjo v novem letu.

Opravljamo preventivne preglede in pripravo vozila za tehnični pregled skupaj s kontrolo zavor na valjih, po novem letu tudi kontrola izpušnih plinov pri bencinskih in diesel avtomobilih.

**avtoservis, avtosalon, avtomehanika,
avtooptika, avtovleka, avtogume**

Bojan Kraševc s.p.
Studenec 12a, 1385 Nova vas
tel.: 01/709 89 36, fax: 01/709 89 37
e-mail: info@krasevec-sp.si

PGD Velike Bloke

Že tretjič na državno tekmovanje

»Se mi je zdelo, da bodo tile zopet zmagali!« je bilo slišati vidno razočaran obraz mladega pionirčka tam nekje z vrhniškega ali logaškega konca. – »No, saj ni n'č čudenga, saj so šli k'strela!« se je oglasil njegov prav tako poklepan prijatelj iz ekipe.

Pa pojdemo po vrsti. Že 21. septembra letos so se pionirji PGD Velike Bloke na občinskem gasilskem tek-

članov. V več kot 180 naseljih skrbijo gasilci za požarno varnost. Na 824 km² površine živi nekaj več kot 47 500 prebivalcev.

Upoštevajoč statistične številke, je uspeh bloških gasilcev toliko večji, zlasti najmlajša populacija – pionirji. Ti s svojo zagnanostjo in mentorji, ki jih vodijo, dokazujejo, da z veliko dobre volje, potrpljenja, truda

Pionirska ekipa PGD Velike Bloke

movanju v Cerknici s I. mestom v svoji kategoriji uvrstili v nadaljnje tekmovanje. Pionirji iz PGD Velike Bloke so se letos že tretjič zapovrstjo uvrstili na državno gasilsko tekmovanje, ki bo drugo leto spomladi.

Notranska regija po novem zajema štiri GZ: Loška dolina, Cerknica, Logatec in Vrhnika. Vanjo je vključenih 42 PGD in 4 PIGD (prost. industrijsko gas. društvo), ki štejejo več kot 4550 registriranih

in nenazadnje tudi športne sreče uspeh ne more izostati.

Spomladi nas že čakajo priprave na državno tekmovanje. Nekateri pionirji bodo odšli v mladinsko kategorijo, toda prišli bodo novi.

Že zdaj se veselimo novih uspehov. Tem dosežkom sledi še poletni enodnevni izlet na morje, morda bo tu še kaj drugega, kaj se ve!?

*Tajnik PGD Velike Bloke
Tomislav Beroš*

Voščilo

Spoštovani prebivalci Blok: tisti najmlajši, ki ste naredili prve negotove korake v življenje; šolarji in mladi, ki si v šolah nabirate znanja za trdnejše korake v prihodnost, – vsi, ki na višku svojih ustvarjalnih moči dajete pogum in energijo življenju v sedanjosti za bodočnost, starejši, ki ste svoje moči iztrošili za to, da je naša pot naprej bolj jasna in gotova.

Vsem vam iskreno želim:

toplo ognjišče in smeh v očeh v prazničnih dneh,

da zdravja in srečnih, uspešnih trenutkov nešteto v obilju nasulo bi spet novo leto!

Blagoslovljen božič in srečno novo leto 2004.

Jožef Rot, predsednik OO Slovenske demokratske stranke

PGD Nova vas

Ponosni na prehojeno pot in uspehe

Še eno leto se nezadržno bliža koncu in prav je, da tudi letos naredimo »obračun« svojega dela.

Letošnje leto je bilo zelo pomembno za naše društvo, saj smo s slavnostno otvoritvijo novega doma počastili 110 let obstoja gasilstva na Blokah. Ponosni smo na prehojeno pot in uspehe, ki smo jih dosegli. Uspelo nam je dokončati sedaj že tretji gasilski dom v zgodovini društva, saj je bil prvi požgan med drugo vojno, drugi pa je bil že premajhen za opremo in druge dejavnosti društva. Slavnosti se je udeležilo veliko število visokih gostov, kot so predsednik in podpredsednica Gasilske zveze Slovenije Ernest Eory in Marinka Cempr Turk, predstavniki gasilskih zvez Vrhnika, Logatec, Cerknica, Loška dolina in Ribnica, predstavnik Ministrstva za obrambo g. Šink, gospod škof Alojz Uran, domači župnik Alojz Hostnik, predstavniki prijateljskih društev iz Luč v Gornji

ki je bil letos maja na Bledu, sem se udeležil kot delegat GZ Cerknica, člani našega društva pa so se udeležili zaključka in velike parade.

Konec poletja smo pričeli z vajami treh gasilskih enot za tekmovanje na ravni GZ Cerknica, ki je potekalo v Cerknici 21. septembra. Dve ekipi sta se odlično odrezali, saj so tako pionirji kot tudi ekipa žensk zasedli drugo mesto in se s tem uvrstili na regijsko tekmovanje. Člani pa so zasedli peto mesto.

Na regijskem tekmovanju so se zopet dobro odrezali. Ženska ekipa je zasedla prvo mesto, pionirji pa tretjega in se tako uvrstili na državno tekmovanje, ki bo drugo leto.

Na področju izobraževanja se letos ni dogajalo skoraj nič, saj na GZ Cerknica ni bilo denarja za stroške tečajev, ki so zelo visoki. Tako nam program izobraževanja ostane za naslednje leto, saj upamo, da nas

Častna tribuna ob otvoritvi gasilskega doma v Novi vasi

Savinjski dolini in Butajnova-Planina in seveda naši gasilci in gasilke. Še posebej pa smo bili veseli velikega obiska občanov bloške občine, ki so nam ves čas pomagali pri gradnji novega doma. Vsem se še enkrat najtopleje zahvaljujem. V društvu pa so se odvijale tudi druge dejavnosti. V septembru smo gostili srečanje veteranov Gasilske zveze Cerknica, katerega se je udeležilo blizu 200 veteranov in veterank, med njimi pa je bila najstarejša veteranka Francka Lipovec iz Nove vasi. Letos je tudi kongresno leto, ko sprejemamo program za naslednjih pet let. Kongresa,

bosta občini Bloke in Cerknica finančno podprli.

Tudi letos bomo obiskali vsa gospodinjstva našega požarnega področja s koledarji, ob tem pa bomo tudi nabirali prostovoljne prispevke za nakup nove motorne brizgalne, saj je stara iz leta 1970 že opešala.

Ob koncu leta vam vsem skupaj želim vesele božične praznike ter sreče, zdravja in uspehov polno novo leto 2004.

*Zvonko Govednik,
predsednik PGD Nova vas*

KD Bloke

Pesem za nove domove

Cerkniška izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti je organizirala območno revijo odraslih pevskih zborov 2003, ki se je odvijala v telovadnici osnovne šole. Po pozdravnem govoru župana Jožeta Dolesa so nastopile gostje, dekliški pevski zbor Ave verum iz Loškega Potoka. Potem so zapeli domačini, pevke in pevci MePZ KD Bloke, v eni od pesmi sta glavno besedo imela vsem znana Micka in France – Petračeva. Večina nastopajočih zborov je prišla iz občine Cerknica, zapel je Oktet Kres, upokojenski ŽPZ Lipa, MePZ KUD Rak Rakek, ženski sestav Pevskega društva Flora, MPZ Tabor Cerknica in Komorni zbor Fran Gerbič, Loško dolino pa je tokrat zastopal cerkveni MePZ Sveti Jurij Stari trg pri Ložu.

Pohvalna in vzorna je bila tudi organizacija prireditve, kjer je poleg JSKD prvič sodeloval Klub BOŠ.

Bloški študentje so poskrbeli, da se je program lahko nemoteno odvijal, ko je potekala izmenjava tako velikega števila pevcev.

Bogat program revije je strokovno spremljal uradni ocenjevalec in kritik Tomaž Tozon, ki je na sestanku

z zborovodji in vodji zborov pohvalil nastopajoče in podal nadaljnje rešitve za še boljše delo in opozoril na napake. Največja pohvala in spodbuda pa je gotovo Tozonovo mnenje, da takole »na kupu« še ni srečal tolikšnega števila sposobnih zborovodij, katerih naloga ni

Med nastopajočimi sta bila dva ženska zbora

le učenje, pač pa pevcem predvsem dajati voljo.

Izmed nastopajočih na tej reviji so za nastop na medobmočni reviji odraslih zborov izbrali Komorni zbor Fran Gerbič pod vodstvom zborovodje Jožeta Rajka, ki poučuje tudi bloški zbor, in MePZ KUD Rak Rakek z zborovodjem Blažem Rojkom. Oba zbora sta 21. novembra sodelujoče tri občine predstavljala na reviji v Trbovljah.

Revija v Novi vasi je tokrat imela tudi humanitarni namen, saj so ob tej priložnosti zbrane prostovoljne prispevke notranjski pevci namenili obnovi vasi Travniki v Loškem Potoku, ki so jo opustošili ognjeni zublji.

Tomaž Tozon je zborom položil na srce, naj pojejo karkoli, da le ne bodo pustili obiskovalcev hladnih. Čeprav je bil večer na Blokah kot ponavadi mrzel, so ljudje gotovo odšli toplih src z zavestjo, da bo pesem tega večera pomagala graditi nove domove.

Alenika Žnidaršič

Slikarska razstava Franca Modica v Ljubljani

V ponedeljek, 10. novembra, je v knjižnici Prežihovega Voranca v Ljubljani potekala otvoritev slikarske razstave domačina Franca Modica iz Velikih Blok. V galeriji knjižnice se je ob šestih zvečer trlo obiskovalcev, nemalo Bločanov, ki cenijo slikarstvo. Uvodni govor je imel kustos galerije Franc Zupan, ki je izpostavil Modičevo slikarsko poetiko, njegov način podajanja podob na slikarsko platno, predstavil vodilne motive in opisal življenjsko pot slikarja v zadnjih letih. Prav tako je pohvalil njegov umetniški napredek in razvoj, saj je Modic že razstavljal v galeriji knjižnice Prežihovega Voranca maja leta 1999.

Avtentičen in samosvoj slog slikarja se kaže na več nivojih: čiste barvne ploskve, ki se prekrivajo in s tem plosko sliko razmejijo na več kvadratov, ustvarjajo posebno atmosfero, saj s tem pride glavni motiv do največjega možnega izra-

za, tako rekoč stopa iz ploskosti slike, ker na čistih barvnih ploskvah ni prostora za nepotrebne in moteče elemente, ki bi utegnili odvrniti pozornost opazovalca. Prav tako je podana zanimiva rešitev senčenja, saj so za to uporabljene manjše ploskve barv različnih odtenkov.

Med petnajstimi razstavljenimi slikami se največkrat pojavlja podoba Snežnika v različnih letnih časih, s tem pa je velikokrat povezan čustveni naboj motiva, ki se pojavlja pred Snežnikom, bodisi potica, žival, rastlina ali pa največkrat upodobljen ženski

akt. Prav žensko telo je Modicu neizčrpen vir navdiha, predstavlja mu vedno nov izziv, a ne le v smislu anatomije, temveč v prikazu razpoloženskega stanja naslikane osebe.

Franc Modic je imel že več samostojnih in skupinskih razstav širom po Sloveniji, sodeloval je pri projektu štiriindvajsetih slikarjev, ki so slikali na temo kruh, v kratkem pa se obeta tudi prikaz njegovih del na Blokah.

Miha Knavs

Otvoritev razstave se je udeležilo veliko ljudi; tudi bločanov

Rdeči križ

Kdor leta 13 rojen je ...

V OKVIRU RDEČEGA KRIŽA VSAKO LETO OBIŠČAMO STAREJŠE OBČANE, KI ŽIVIJO NA BLOKAH ALI PA V BLIŽNJI IN DALJNI OKOLICI. LETOS SMO SE SREČALI S PETIMI BLOČANI, KI SO DOPOLNILI ZAVIDLJIVIH DEVETDESET LET. OBISKALI SMO MARIJO ŽNIDARŠIČ Z MRAMOROVEGA PRI PAJKOVEM, ANGELO ANZELJC IN FRANCA LENARČIČA IZ NEMŠKE VASI, ANO MULEC IZ VELIKIH BLOK TER MARIJO PONIKVAR Z ROŽANČEGA. REDKI IZBRANCI DOČAKAJO TAKO VISOKO STAROST, KI PA S SEBOJ NEMALOKRAT PRINESE RAZNE TEGOBE. TAKO SMO LAHKO BOLJ POKLEPETALI S TREMI SLAVLJENCI. IN KATERE SKRIVNOSTI SO NAM ZAUPALI?

MARIJA ŽNIDARŠIČ

Moji mami ob 90. rojstnem dnevu.

Pesnica Ljubka Šorli je znala bolje povedati o materi, o Tebi mati, kot bi znala sama. Za njo ponavljam.

*Beseda sveta, najmilejša – mati.
Kot sonce siješ mi v temotne dni,
pomagaš mi v življenje verovati,
v ljubezen zvesto, v bratovske vezi.*

Moja mati, najboljša na tem svetu, vsebina življenja in Tvoje bogastvo so bili otroci, delo, otroci, delo. To pomlad komaj še zaznavaš, oziraš se že onkraj, kjer vlada mir, kjer je večni mir. Trenutke življenja, ki so Ti dani, deliš s svojimi najbližjimi; mislim, da so mirni. Vesela sem, da sem s Tabo.

*Mati, beseda sveta
in moja mati, sveta,
hvala.*

Nada Žnidaršič, hči

FRANC LENARČIČ, STARMANOV

14. novembra leta 1913 je prijel na svet Franc, doma iz Nemške vasi. Nemara je že ime vasi pogojevalo, da je Franc velik del življenja preživel v Nemčiji, saj je šel večkrat v tujino služiti kruh. Delal je na velikih nemških gradbiščih, kjer je gradil zgradbe. »Moral si znati vse, od mešanja malte naprej.« Jezika se je moral naučiti sam, saj drugače ni vedel, kaj mu drugi naročajo. »Delati si moral s svojo glavo. Ni bilo pardona. Tujina je tujina!« Pravi, da je bilo delo nasploh kar dobro, se je pa tudi zgodilo kdaj pa kdaj, da bi najraje vse skupaj nekam zabrisal in odšel domov, kjer ga je čakala žena z majhnimi otroki. In ko smo Franca vprašali, kako je spoznal svojo ženo, se

je najprej od srca nasmejal, potem pa dejal, da na lahek način in nam je kar po pravici povedal. Ob binkoštih je šel k Svetemu Duhu, kjer je bilo žegnanje in tam se snide ves narod. Šel je skupaj s Francetom Žnidarjem iz Raven, s katerim sta prijateljevala. Pa ga je Žnidarjev poklical k sebi, ko so stali pod lipo pri cerkvi, ga potegnil za cerkev ter vprašal: »Pa bi se ti oženil?«

»Seveda bi se, samo če bi me katera hotela vzeti.« In sta se dogovorila. Nevesta bo iz Loškega Po-

toka, sestra Francetove žene. Bila je mlada, šestnajst let mlajša od njega. In so se dogovorili za srečanje v nedeljo. Kaj ni moral iti ravno tisto nedeljo za pogrebca! Pogrebščina se je zavlekla in poroka je padla v vodo. Z Žnidarjem sta se popoldan srečala na Javorščicah pri Bobkovem lazcu. »Nč' ne bo!« je zakričal. »Kakor bo, bo, če ne bo, pa ne bo,« sem rekel. »No, kar potolaži se, bo pa drugo nedeljo.«

In tako sta se vzela 14. januarja 1951. Sicer pa so bili težki časi za poroko. Zemlje je bilo dosti, denarja pa ne. Kljub temu sta preskrbela in vzgojila dva sina in hčer. Ko je prišel iz Nemčije, kjer je delal, je moral odslužiti še 50 mesecev delovne dobe doma, da lahko prejema pokojnino. Gradil je tudi hišo, saj je bila stara porušena, ker je bila poškodovana takrat, ko se je zrušilo letalo. Goreče je priletelo čez hrib, s krilom podrl skedenj in ga prevrnilo na Primožančevega, letalo pa je padlo na Žgajnarjevem vrtu, kjer so zgoreli še trije kozolci. Ker je bil skedenj podrt, je njegov oče dejal, da bodo orodje in krmo, ki je še ostala, spravili v kozolec, pa so mu vaščani rekli, da je kozolec prej zgorel kot vas, ker je eksplozija bencina zanetila vse, kar je bilo v bližini.

Ko smo Franca povprašali o tem, kaj si misli o današnji mladini, je dejal, da je malce preveč raz-

brzdana. Pravi, da niso tako delavni kot nekdaj, so sicer izjeme. Kakor jih prime. »No, pa saj smo tudi mi postali drugačni. Tako svet pelje naprej.«

Pravi, da lahko opravlja še prav vsa dela doma, ampak naj kar drugi delajo, saj so mladi in zadosti pametni. Kadar pa ta mladih ni doma, on poskrbi, da je vse postorjeno. Dvajset let je imel tudi konja, dokler niso kupili traktorja. Jezdil ga je sicer bolj malo, na njegovem hrbtu se je raje pustil nositi sin Marjan, ki je z njega tudi kdaj padel.

Še vedno rad kosi s koso. Najraje! Tudi umrl bi na kosi, pravi. Skleplje si jo tako, da kar žvižga, ko zamahne. Še vedno vsako leto pokosi vrt in breg ob cesti ter vse grbine, ki jim kosilnica ni kos. Ko je kosil na neki grbini, so mimo prišli »petlarji«, in so kar strmeli vanj. Ogovoril jih je, kaj zijajo, pa so odvrnili, da morajo gledati, ko pa mu kosa tako reže.

Sam se je navadil sklepati koso. Ko je bil oče še živ, ga to ni brigalo, ko pa je prišel iz Nemčije in je bil na milost in nemilost prepuščen svojemu znanju, se je sam privadil temu opravilu.

Edino delo na kmetiji, ki pa ga res ni maral, je bilo mlatenje. »To pa ne. Raje bi se šel valjat ne vem kam, kot pa to.«

Kar se zabave tiče, so se zbirali največkrat na Studencu, kjer je igral Brlogar iz Podklanca. Prišle so tudi Matečke in nato so plesali. »Plesati se naučiš pa kar tam. Saj to te že pamet uči.« Učili pa so se nekateri tudi tako, da so šli v skedenj na pod, vzeli so koš za slamo in se z njim vrteli po podu.

In kakšen je recept za dolgo življenje? »Če imaš denar; po pameti pij, po pameti jej, pa fajn delaj. Delo ne škodi, lenoba pa!«

ANA MULEC, KORENOVA MAMA,

se je rodila 31. marca 1913 in prvo, kar nam je rekla, je bilo priporočilo, da moramo sedaj uživati in se lepo imeti, ko smo še mladi. Sedaj moramo iti na kakšno veselico, se pozabavati, iti kam, ne pa samo delati in nič imeti od tega, kot je bilo pri njej. Potem ko je človek star, se ne more več tako zabavati.

Bila je deseti od dvanajstih otrok, na kar je zelo ponosna. Že v mladosti je veliko delala na zemlji, kasneje pa je služila v raznih krajih. Najlepše ji je bilo, ko je bila za kelnar'co v Ivanjem selu. Bila je simpatična, zgovorna, rada je bila v družbi. Čeprav ni znala plesati, je bila rada na takih zabavah. »M najso šle noge okuli. Sm bla trda k gabr.« Če je že plesala, je plesala kolo. Enkrat pa jo je na ples povabil Isteničev z Male Slevice, ker je mislil, da noče z nikomer plesati. On pa je bil dober plesalec in se jo je drznil prositi za ples. In jo je kar nosil sem in tja, tako da je rekla njegovemu dekletu, da bi mu ga morala posoditi kakšno nedeljo, da bi jo navadil plesati.

Poročila se je mlada. Bilo je tako, da fantov tistikrat po vojni ni bilo veliko. »Najlepše so odpeljali in pobili, me, ki smo pa ostale doma, nismo smele biti izbirčne in lakomne, če nismo hotele ostati tete. Ostali so samo še stari.« Svojega Janca je poznala že prej, poročila sta se leta 1948 in imela hčer, mož pa ji je umrl po štirih letih zakona. Zadel ga je kap.

Po smrti ni imela več želje, da bi se ponovno poročila. Nekega dne sta prišla dva možakarja iz vasi, vprašala sta jo, ali bi se poročila s tem in tem. Pa ju je poslala ven in rekla, da naj s takimi mislimi ne prihajata več v njeno hišo, sicer pa so vrata njenega doma odprta za vse.

Ana kar naprej poudarja, da moramo uživati mladi, pa naj bo to kakorkoli že. »Nič se šparat.« Pravi, da če se bomo poročili, moramo dobiti dobrega človeka, hudo je, če dobiš kakšnega 'čez komat'. Moža je morala samo gladiti, pa četudi je popival s prijatelji po več dni skupaj. »Ampak sem vse prenesla in naj počiva v miru.«

Pozimi je rada smučala. Vsem otrokom je oče doma naredil smučke, ker je tudi sam rad smučal.

Ko je kdo prerasel svoje, jih je dal mlajšemu, sam pa jih je dobil od starejših. Smučali so cele popoldneve na hribih okoli Ulake. Kdaj pa kdaj so šli s smučmi tudi v šolo k Sveti Trojici, čeprav so bili zaradi tega tudi tepeni. Kadar je bil visok sneg, so hodili 'v strelce', da je bilo lažje gaziti. Ana pravi, da je v šolo zelo rada hodila in bila je pridna. Imeli so tudi krasno učiteljico, ki jih je včasih prosila, naj pridejo maja k jutranji maši. Po maši pa jim je sama pripravila zajtrk. Učili so se slovenščino in hrvaščino. Cirilico še sedaj zna brati.

Korenova mama nam je zaupala mnogo modrosti in greh bi bil, če jih ne bi zapisali.

MARIJA PONIKVAR, MAMCA,

nas je sprejela vsa nasmejana. Njena življenjska pot se je pričela 2. septembra 1913.

Svojega moža je spoznala na Hribarjevem na plesu, je smeje povedala Marija, poročila sta se leta 1937, a ga je zgubila že leta 1945 v vojski. Imela sta tri otroke, ostala je sama z njimi in ni bilo lahko. Ni bilo denarja, ničesar ni bilo. Sedaj sta dva poročena v Cerknici, eden pa je doma. »Ja, kar korajžna sem bila. Joj, tako življenje. Pa še vedno rada živim, otroci so tisto pravo.« Ima pet vnukov in štiri pravnuke.

Pravi, da nima ravno najboljšega mnenja o mladini, bi se morali kar malce poboljšati. »Ko gledam kdaj mladino po televiziji, je včasih za zamižat!« Včasih je bila večja kontrola doma. »Smo bili dogovorjeni za uro in če te ni bilo doma pravočasno, je v kotu čakala palica. Sedaj pa pridejo zjutraj domov, pa hitro, kaj jim bomo dali jesti.« Pravi, da jih je mama bolj razumela kot oče, ker moški tako ne razumejo otrok.

Na kmetiji je delala vse. Tudi kosila je rada. Včasih si je tudi koso sklepala, vendar se je mnogokrat zgodilo, da je postala kosa kar naenkrat vsa povita. Edino delo, ki ga ni prenašala, je bilo tlačenje in metanje sena. »Kadilo se je, pa vse je bilo potrebno stlačiti v podstraži, ker je bilo tako poslopje.«

V šolo je hodila k Sveti Trojici. Učila jih je Viktorija Trošt iz Vipave. Zelo so si bile dobre. Pravi, da ji je vse zaupala. Tudi perilo ji je šla včasih prat k Stebru. Vse je znosila na glavi.

Velikokrat so hodili met proso. To pa je izgledalo tako, da je vsaka morala imeti fanta ob sebi, da so se lahko malce stisnili. Če ga ni imela, je bilo pa bolj žalostno, nam je smeje povedala Marija, ki se rada spominja takih veselih dogodkov. Na plesih je velikokrat igral Županov Ivan, imeli so tudi godca iz Podslivnice. »Joj, kako je znal lepo igrati.« Najraje je plesala valček, čoteža pa ni zmogla plesati. To je namreč zelo hiter ples, pri katerem nisi nikoli z obema nogama na tleh. Zgodilo se je leta 1964, da je med tem plesom umrl Ivanc, ker ga je med plesom zadela kap. Ob sobotah so vedno prišli pet pod okno. Pravi, da je bilo to nekaj najlepšega. »Sedaj pa pridejo z avtom in gredo.«

Spomnila se je tudi Starmanovega Franca, saj sta bila skupaj na sejmu na Dolenjskem. »On pa pleše na vsaki veselici.« Enkrat so se odpravili na sejem tudi z motorjem. Pravi, da se je z motor-

jem zelo rada vozila, tudi sama je vozila moped. »Tako, do Nove vasi. Pa so mi vedno mahali, naj vozim hitreje.« Pri vožnji se je najbolj bala, da ne bi znala ugasniti motorja, zavore pa je imela vedno pod kontrolo, čeprav se je nekomu pripetilo, da je moral zapeljati kar v krompir, da se je ustavil. »Krivca pa ne bom povedala,« nam je v smehu pripovedovala zanimivo anekdoto.

Pozimi so največkrat izdelovali zobotrebce. Ko so jih naredili dovolj, so jih odnesli k Svetemu Vidu. Enkrat sta s Krovcovko nesli zobotrebce in ker je bilo mrz in sta bili lačni, sta kupili pol litra ruma. Po poti sta se zapletali, Krovcovka se je hotela usesti kar v sneg, Marija po ju je priganjala naprej, da ju ne bodo videli delavci, ki so hodili z dela. Tako je bilo z zobotrebci.

Spominja se neke zime, ko je bilo toliko snega, da tri dni ni videla človeka, ker je toliko časa kidala sneg. In ko je ravno naredila stezico, se je sesulo s strehe in pod seboj pokopalo kokošo.

Na koncu smo jo vprašali za recept, kako dolgo živeti, pa nam je odvrnila, da kakšnega posebne- ga recepta nima, v smehu pa dodala, da jemlje

občasno samo aspirin.

Miha Knavs

Foto: Simon Korenjak

Salon pohištva BREST

redni programi

ugoden nakup
vzorčnih
programov

odprodaja
opuščenih
programov

BREST

Cesta 4. maja 18, Cerknica

Tel.: 01 70 50 231, 01 70 50 200

E-trgovina: www.brest.si

Predstavitve knjige dr. Stanislava Renčlja

Naše jedi niso nič slabše!

V AVLI OSNOVNE ŠOLE V NOVI VASI JE 28. NOVEMBRA POTEKALA PREDSTAVITEV KNJIGE O NOTRANJSKI KUHINJI IN DRUGIH REČEH. KNJIGA JE KULINARIČNO POPOTOVANJE PO NOTRANJSKI, S KATERIM NAM AVTOR DR. STANISLAV RENČELJ, SPECIALIST ZA KULINARIKO, PREDSTAVLJA POZABLJENE JEDI, OB NJIH PA NAM PREDSTAVI TRADICIJO IN NARAVNE ZNAMENITOSTI TE POKRAJINE. JE POSEBNA KNJIGA, KI NAM NARAVNO IN KULTURNO DEDIŠČINO PREDSTAVLJA SKOZI JEDI. ODKRIVA ODMAKNJENE IN POZABLJENE KULINARIČNE POSEBNOSTI NOTRANJSKE, NAS OPOMINJA IN VZPODBUJA K OHRANJANJU NAŠE DEDIŠČINE. KNJIGA JE NAPISANA TAKO, DA POMENI IZZIV ZA TURISTIČNO PONUDBO NOTRANJSKE, DOKAZUJE PA, DA SO PREPROSTE JEDI, NA KATERE SMO NOTRANJCI LAHKO PONOSNI, IZVIRNA KULINARIČNA PONUDBA IN POSEBNOST. NA VEČ KOT DVESTO BARVNIH FOTOGRAFIJAH ZAŽIVIMO KROMPIRJEVE JEDI, KI SO ŠE KAKO ZNAČILNE ZA NOTRANJSKO, ŽGANCJI, SUHA ŽUPA, JEŠPRENJ, KLOBASE, PRŠUT, SUŠENE RIBE, ČEŠPLJEVI CMOKI, NUDELJNI ...

Da Bločane še vedno zanimajo take reči, so dokazali z napolnjeno avlo. Poleg predstavitve so program dopolnili še učenci novovaske osnovne šole z glasbenimi točkami. Pogled na nekdanjo kuhinjo je predstavila domačinka Marija Seljak, nekaj besed o knjigi pa je povedal tudi Silvo Fatur, nekdanji profesor in ravnatelj postojnske gimnazije, poznavalec Notranjske, ki je pri knjigi sodeloval tudi kot lektor. Knjigo je založila založba Libris iz Kopra. Po predstavitvi so vse obisk-

ovalce pogostili z domačimi jedmi iz rok kmečkih gospodinj in gostilne Slamar.

POGOVOR Z DR. STANISLAVOM RENČLJEM O KNJIGI, NOTRANJSKI IN GOSTINSKI PONUDBI.

Dr. Stanislav Renčelj je specialist za kulinariko. Je avtor številnih strokovnih člankov na to temo, bil pa je

tudi predavatelj na Visoki šoli za turizem v Portorožu. Živi in ustvarja v Sežani.

Kako to, da ste se odločili napisati knjigo o notranjskih jedeh?

Notranjska je dežela z zelo bogato naravno in kulturno dediščino ter z zelo bogatim turizmom, ki ima

tradicijo. Tukajšnje jedi so avtohtone in prav zato tudi posebne, ker so pripravljene iz kmetijskih pridelkov, zelo bogata je divjačina, posebej bi izpostavil polhe, in velika izbira ribjih jedi okoli Cerkljanskega jezera. Skoraj ni takega območja v Sloveniji, ki bi imelo tako bogato paleto jedi. To je bil izziv, da jedi posebej preučim in opozorim na to, da je to nekaj posebnega, da morajo domačini bolj pogumno ponuditi te jedi gostom in predvsem da te jedi ne tonejo v pozabo. Turisti, ki prihajajo na to območje, želijo

Avtor dr. Stanko Renčelj predstavlja knjigo

Srečanje grajske gospodične s Turki

V JUNJSKI ŠTEVILKI SMO OBJAVILI SLIKO GRADU, TER VABILI BRALCE NAJ KAJ NAPIŠEJO O NJEM, POVABILU SE JE ODZVALA TAMARA ŽGAJNAR, KI JE NA PAJKOVSKI GRAD POSTAVILA DOGAJANJE POVESTI, KI JO TUKAJ OBJAVLJAMO.

Grajska gospodična ni vedela, kaj naj stori. Na počitnicah v gradu Nadlišek ji je bilo strašansko dolgčas, oče pa ni želel niti slišati o odhodu.

Da bi se razvedrila, je poskusila že marsikaj, pa ji je bilo vsak dan bolj dolgčas. Iz Ljubljane so ji pripeljali krasnega lipicanca, s katerim je jahala skozi Zavrh in privabila veliko radovednih pogledov, vendar ji tudi to ni pregnalo dolgčasa. Z očetom je odhajala celo na lov, kar pa ji je počitnice le še bolj zagrenilo, saj si je raztrgala najljubšo obleko. Edino razvedrilo, ki ga je imela, je bila šivilja, ki ji je morala neprestano šivati nove obleke.

Potiho si je želela, da bi se ji zgodi-

lo kaj zelo razburljivega, recimo prihod Turkov. Sicer si je to misel hitro izbila iz glave, vendar pa se ji je kdaj pa kdaj še prikradla v misli. Niti predstavljala si ni, kaj si pravzaprav želi in kmalu si je želela, da bi vse večere in dneve lahko preživela tako mirno, kot jih je nekoč.

Mračilo se je že in gospodična se je ravnokar odpravljala v grad, ko so se skozi gozd začeli razlegati grozoviti kriki in vpitje. Gospodično je spreletel srh in še hitreje se je odpravila proti grajskim vratom. Tedaj pa se je zemlja začela čudno tresti, razlegalo se je bobnenje in kriki in pred gospodično se je pojavila truma konjenikov. Komaj je uspela krikniti, že je bila na konju

in drvela skozi gozd. Ni ji bilo jasno, kaj se dogaja, nato pa je zaslišala zvonjenje zvonov v vseh cerkvah in zagledala kresove na vseh okoliških hribih. Posvetilo se ji je, da je dolgočasnih počitnic konec, saj se je znašla v turških rokah.

Drveli so skozi noč, ki so jo razsvetljevali ognjeni zublji gorečih hiš, ki so bile turške tarče. Gospodična je lahko le nemočno opazovala, kaj so Turki delali njenim podložnikom.

Vendar pa je kmalu pozabila na trpljenje podložnikov, saj jo je začelo skrbeti za svoje življenje. Zavedala se je, da so Turki zelo kruti in da se ne bodo ozirali na to, da je graščakova hči.

Prispeli so do turškega tabora in dva turška vojaka sta jo grobo privezala k drevesu, kjer je bilo privezanih že več, popolnoma izmučenih ujet-

nikov. Ugotovila je, da jo je zaenkrat odnesla precej dobro, saj je do sem prišla na konju, ostali ujetniki pa najbrž ne, saj so bili popolnoma izčrpani. Videla je, da poti ne bodo nadaljevali, zato se je poskušala čim udobneje namestiti in se trudila zaspati. Ker pa je bila navajena na mehko posteljo, ji je bilo vse prej kot udobno. Šele sedaj je spoznala, kaj se dogaja. Zagrabila jo je panika in začela je histerično jokati. Približal se ji je turški vojak in ji primazal krepko zausnico. To jo je streznilo in prenehala je z jokom. Panika pa ni popustila. Premišljevala je, da je dekletke modre krvi in da je Turki ne smejo enačiti z drugimi ujetniki, ki so navadni kmetje. To je Turkom poskušala razložiti, vendar brez uspeha. Nakopala si je le jezne poglede drugih ujetnikov. Poskušala se jim je opravičiti, vendar je položaj samo še poslabšala.

spoznati dušo kraja – to so ljudje, njihova beseda in nenazadnje jedi, ki jih ponudimo.

V knjigi pa ne opisujete zgolj jedi.

Knjiga je napisana tako, da spoznavamo kraje, dediščino in jedi. Jedi veliko povedo o kraju, o načinu življenja, o obnašanju ... To sproži pristen stik med turisti in domačini. Zaradi tega se turisti tudi vračajo, saj pravijo, da so bili ti kraji prijazni in so jim veliko ponudili. Sodoben turist je radoveden turist, rad bi veliko spoznal in to, kar mu je všeč, ga ponovno pritegne, da se vrača.

Kako ste pokrajinsko omejili Notranjsko?

Začeli smo severno od Brkinov in Krasa, celotno Pivško kotlino, postojnsko območje, okolico Cerkniškega jezera, Rakov Škocjan, celotno Loško dolino z gradom Snežnik, Bloke in preko Menišije smo se zapeljali v Logatec in Rovte, končali pa nekje pri Hotedršici. To naj bi bila zaokrožena enota, ki predstavlja Notranjsko. Marsikateri geografi se ne bodo s tem strinjali, vendar gre tu za nekaj, kar ljudi od tod družijo.

Koliko časa je knjiga nastajala in kako ste zbirali material?

Obiskal sem številne domačije, ki se danes tradicionalno ukvarjajo s

kmetijstvom, te so najbolj pristno ohranile tradicionalne jedi oziroma tudi izdelke, zlasti tiste, ki nastanejo v času kolin. Čim več domačij obiščeš, tem več podrobnosti izveš in prav te podrobnosti lahko sleherni vas vidi v prispevku in potem opazi razlike. Napačno bi bilo, da bi se ustvarjalo neko povprečje, ker tega tu ni. Knjiga je nastajala dlje časa, na njej sem intenzivno delal leto in pol, nekaj podatkov pa sem imel že od prej, ko sem pripravljaj knjige o suhih mesninah, kruhih, sirih ...

Kako pogoste so še te jedi, ki jih vi opisujete?

Na domačih mizah, da so zelo pogosto. Ljudje zelo domače kuhajo, vendar je to zaprto v družinskem krogu. Veliko bolj smo sramežljivi, ko je treba te jedi ponuditi v gostinskih obratih. Tu smo ravno nasprotni od Evrope, od naših sosedov, kjer je vse, kar pridelajo na njivi, tudi na krožniku. Mislim, da je treba tudi v Sloveniji začeti tako. Ne morete na Blokah ponujati na primer dunajskega zrezka ali pa pice. Tu imate popolno paleto svojih jedi, ki niso nič slabše od ostale kulinarike. Manjka nam le nekaj poguma, da na bolj atraktiven način ponudimo svoje jedi gostom.

Miha Mišič

Ko je večina turških vojakov zapala in so se ujetniki umirili ter je zavladovala skorja neverjetna spokojnost, je gospodična zahrepenela po dolgočasnih dnevih in večerih. Postalo jo je strah, da ne bo nikoli ve videla staršev in uživala udobja. Ugotovila je, da bi celo raje videla, da jo Turki pri priči ubijejo, kot da bi bila njihova sužnja. Najbolj pa si je želela, da bi ji uspelo pobegniti. Kljub vsemu strahu in neudobju je

utonila v rahel spanec.

Navsezgodaj zjutraj jo je prebudilo konjsko rezgetanje in glasni pogovori med turškim vojniki. Pripravili so že vse potrebno za odhod in kmalu so prišli k ujetnikom. Gospodična je pričakovala, da bo spet jezdila na konju, vendar pa so se ji sanje razblinile. Vse ujetnike so privezali na daljšo vrv in le-to na konja. Gospodični ni bilo jasno, kaj nam-

zlató zrno d.o.o., Lož
Smeljevo naselje 50, Lož, 1386 Stari trg

LOŠKO PECIVO V VELIKEM OVALU 2kg
2.000 SIT
PRIHRANEK 400 SIT

SNEŽNIŠKI ČRNI HLEBEC 1 kg
300 SIT
PRIHRANEK 60 SIT

LOŠKO PECIVO V VELIKEM OVALU 500 g
550 SIT
PRIHRANEK 50 SIT

VABLJENI V TRGOVINO

KLAS
VELIKE BLOKE

Srečno, veselo in zadovoljno novo leto 2004!

PONUDBA VELJA
OD 24. 12. 2003
DO 31. 12. 2003

eravajo. Ko pa so se konji podali v dir, kar ni mogla dojeti, da bo morala celo pot teči za konjem. Iz protesta se je vrgla na tla, vendar pa se je Turki niso usmili, temveč ji je eden v opozorilo porezal obraz. Brez pomisleka je bila zopet na nogah in nadaljevala pot. Rane na obrazu so jo močno bolele in pekle, vendar se ni upala ponovno ustaviti.

Po dobrih dveh urah potovanja so se ustavili. Ko se je gospodična vsa izčrpana sesedla na tla, je v bližnji goščavi presenečena zagledala znan obraz.

V grmovju se je skrival hlapčev najmlajši sin Pavel. Gospodična se je komaj zadržala, da ni zavpila od veselja. Pavel pa ji je pokazal, naj bo tiho in izginil v grmovju. Gospodično je takoj zagrabila melanholija, saj je mislila, da je Pavel odšel. Nenadoma pa je za seboj zaslišala znan glas, ki je komaj slišno šepnil, naj se previdno pomika nazaj. Medtem ji je deček odvezal roke in skupaj sta stekla v gozd. Turki so planili za njima, ven-

dar pa ju je v gozdu čakal konj in kljub trumi turških zasledovalcev jima je uspelo pobegniti.

Med potjo se nista dosti pogovarjala, niti nista pomislila, da bi se ustavila. Jezdila sta po poteh, za katere gospodična sploh ni vedela in nenedoma se je pred njima prikazal grad Nadlišček. Srce je gospodični veselo zaigralo in od navdušenja bi skoraj padla iz sedla. Isto mero navdušenja so pokazali graščak, graščakinja in hlapec, ko so zagledali konja z gospodično in Pavlom v sedlu.

Ko je minilo nekaj dni in si je gospodična že precej opomogla od turške dogodivščine, je odšla na vrt in se udobno namestila v naslonjač. Premišljevala je, kako lepo je poslušati tišino in uživati v miru. Zaželela si je, da bi vsi naslednji dnevi počitnic bili vsaj tako mirni, kot so bili prvi. Vsekakor si ni želela novih dogodivščin, predvsem ne takih, ki bi vključevale Turke.

Tamara Žgajnar

Miklavževanje

Tudi letos sveti Miklavž ni pozabil na bloške otroke. Obiskal jih je 6. decembra v dvorani pri Fari.

Zimska obutev

Od 15. novembra do 15. marca naslednjega leta morajo imeti vsi današnji »furmani« na svojih »zapravljivčkah« zimsko obutev in še kaj. Če ne, »štraf« 20. 000 tolarjev.

No, včasih so furmani vedeli, kaj rabijo pri zimski vožnji. Škornje, debel površnik, za konje pa »deko«, če so stali pred gostilno. To pa ni veljalo le od sredine novembra in do sredine marca, ampak zmeraj, ko je bil sneg in mraz.

Danes takih furmanov skoraj ni več, zato je oblast ukazala tako, kot sem že prej povedal. Oblast kajpak tudi pregleduje, kako se po tem ukazu »furmani« ravna.

Pa so letos po 15. novembru policaji ustavili Bločana in ugotovili, da na svojem vozičku nima zimske obutve.

Bločan pa se je po bloško izgovoril z vprašanjem: »Zekaj ste pa vi v šolnih in ne v škornjih?«

Pa je policaj pogledal pod noge in dejal: »Zato, ker je gorko in suho.«

»No, vidite«, je rekel Bločan, »tudi moj voziček je zato tako obut kot vidva. Ampak jes, če je treba natakem »ketne«, ki jih

imam s sabo, vidva pa lahko natakneto samo 'lisice'.«

Policaja sta se kislo nasmehnila in Bločana nista »štrafala.«

ŠE ENA NADLOGA

Po 1. decembru morate ob letnem pregledu svojega konjička poleg tega, da ne šepa, da mežika na vse štiri strani in da bliska z očmi spred in zad, pregledati še, kakšno »cedilo« ima tam, kjer odzad piha.

Če to »cedilo« ne bo dobro, bo za novo »cedilo« treba več dati, kot je vredna kakšna stara »katra« ali stara »jugozastava«.

No, ja! Evropa je pred nami!

Prej pa so pred nami še prazniki. Božič in novo leto. Dobro se bo jedlo in pilo. Pri tem pa pazite, da tega ne bo preveč, da vas ne bo napenjal. Se zna zgoditi, da tudi nam oblast predpiše kakšno cedilo na zadnjem koncu; da ne bomo onesnažili okolja in Evrope.

Navkljub vsemu veselo praznovanje, zdravja in dobrih jedi vam želi

Obloški Tonček

Obisk DU Mirna

Fara, 13. 12. 2003 – Bloški študentje in upokojenci so medse sprejeli društvo upokojencev iz Mirne, ki pripravilo zabaven večer z dvema krajšima veseloigrama ter nastopom njihovega pevskega zbora. Večer je kronal klepet ob dobri kapljici ter prigrizku tako nastopajočih kot obiskovalcev.

Zima zahteva večjo pozornost pri negi las

Zima povzroča neprijetnosti tudi vašim lasem. Kot prvo bi vas opozorili na prhljaj, ki se v tem času pogosto pojavi. Krivda za to je med drugim prehrana, ki ne vsebuje več toliko vitaminov kot poleti, veliko je prehladov in gripe. To pusti posledice tudi na laseh. Treba je piti veliko vode, čeprav ne čutimo žeje. Suh in ogrevan zrak v prostorih, megla, smog in še bi lahko naštevali dejavnike, ki lase poškodujejo in izsušijo. Predvsem prhljaj je potrebno ozdraviti, ker nam lahko 70% las izpade prav zaradi njega, tudi leska nimajo ali so mastni. Obvezno kupite dober zdravilni šampon v lekarni ali pri frizerju. Pomembno je, da si v tem obdobju večkrat umijete lase, dobro zmasirate – dovolj dolgo ter dobro sperete šampon.

Pri zimskih nadlogah so dobrodošle obloge – balzami za lase. Balzam jim vrne sijaj. Če bodo vaši lasje lepi,

lahko ustvarite skoraj kakršnokoli pričesko. Modne so gladke – polikane frizure ali mehki kodri.

Frizerski salon Jožica vam želi lepo praznovanje praznikov ter srečno novo leto 2004.

Jožica

SAŠA PAVČEK: BUŽEC ON, BUŽCA JAZ - Iz dobro obveščenih virov smo izvedeli, da 17. januarja ob 20. uri prihaja na Bloke Saša Pavček s svojo izvrstno monokomedijo. Vabljeni v dvorano pri Fari.

SPOŠTOVANI,

povsem slučajno mi je prišla v roke oktobrska številka vašega časopisa Bloški korak in čestitati vam moram zanj, saj mi je zelo všeč. Veliko tehtnega, zanimivega in spodobno napisanega branja je v tem vašem Koraku, pa tudi za oko je prijeten. Želim vam uspešno delo tudi vnaprej in vam pošiljam lep sosedski pozdrav iz Loške doline.

Milena Ožbolt

P.S.: Seveda tudi našemu Obrhu nič ne manjka ...

SOBOTA V TRGOVINI

V prejšnji številki smo objavili pismo neke bralke, ki ni zadovoljna s postrežbo v trgovini. Pismo je povzročilo silno razburjenje na eni in navdušenje na drugi strani. Telefon je skoraj pregorel. Pričakovali smo, da bo kdo od kakorkoli zainteresiranih povedal svoje mnenje. Ker se to ni zgodilo, bomo skušali v prihodnji številki osvetliti trgovino na Blokah nekoč in danes.

Glavni urednik

Vreme

To jesen kar toplo

S kratkotrajnimi izjemami je bila letošnja jesen na Blokah v zadnjih letih ena najtoplejših.

Na prvi dan koledarske jeseni, 21. septembra, je bilo kar 27 °C. Čeprav se je v tem mesecu živo srebro spustilo trikrat pod ničlo (27. 9. -20 °C), je bilo ves mesec kar toplo.

Tudi v začetku oktobra je bilo toplo, 4. oktobra smo izmerili 19 °C. Druga polovica meseca pa je bilo pravo nasprotje prve. V noči s 23. na 24. oktober je zapadlo kar 20 cm snega, kar za Bloke sicer ni kakšna posebnost razen v zadnjih 25 letih. Leta 1941 je po 20. oktobru zapadlo več kot pol metra snega. Potem ga je še dodajalo in je ta sneg obležal vse do aprila v naslednjem letu. No, letos smo bili pod snegom le 7 dni, vendar se je takrat močno ohladilo. 26. oktobra je bilo zjutraj na meteorološki postaji v Novi vasi

- 17 °C. Temperature so bile pod ničlo še nekaj dni.

Potem se je otoplilo in 1. novembra je bilo celo 15 °C. Ohladilo se je po

10. novembu, 13. je bilo - 8°C, po 15. novembu pa je bilo skoraj do konca meseca vsak dan nad 10 °C. Vsi trije jesenski meseci niso dosegli povprečne višine padavin.

V teh treh mesecih, ki po višini padavin običajno izstopajo iz letnega povprečja, padavin ni bilo prav veliko. Bilo jih je le 448 mm. Leta 1992 pa je samo v oktobru višina padavin znašala 476 mm.

Skupaj je letos v enajstih mesecih padlo manj kot 70 % dolgoletnega povprečja. To povprečje od začetka meritev v Novi vasi znaša 1500 mm letos pa je bilo le 1080 mm. Kot zanimivost naj še navedem, da je bila v Novi vasi do sedaj izmerjena najvišja letna količina padavin leta 1965 in to kar 1850 mm.

Kaj nam bodo prinesli zimski meseci? Lahko se suša nadaljuje, lahko pa nam namete snega, da bodo organizatorji Bloških tekov »brez skrbi«. Star slovenski pregovor pa pravi: »Kolikor bližje je božič mlaja, toliko hujši mraz prihaja.« Letos je mlaj 23. decembra. Bomo videli!

France Škrabec

gradišče d.o.o.
cerknica

Gradišče, gradbeno podjetje, d.o.o.
Cesta 4. maja 80, Cerknica
Telefon: 01 70 90 800
Trgovina: 01 70 90 812

*Vesele praznike in
uspešno leto 2004!*

**NAŠE CENJENE STRANKE VABIMO V OBNOVLJENO TRGOVINO V CERKNICI,
KJER VAM POLEG BOGATEJŠE PONUDBE NUDIMO TUDI 5% DECEMBRSKI POPUST**

GRADBENO TEHNIČNA TRGOVINA

V NOVI VASI na BLOKAH tel: 7050 357 ali 7050 300

Obračalnik vrtavkasti
Spider 350 **430.164,00 SIT**

Obračalnik tračni traktorski
UTO 2250 Bori **189.600,00 SIT**

Pralni stroj WA 10IT
Indesit **84.720,00 SIT**

Mesoreznica elektr. TC
22E AGRO **63.960,00 SIT**

Peč na drva DAKON
DOR 32D **135.144,00 SIT**

Pečica vgradna EVP 645-38
B 744W Gorenje **52.507,00 SIT**

Cepilec drv CD-3 **69.120,00 SIT**

Hladilnik in zamrzovalnik K177 TBAC
dvovratni Gorenje **63.360,00 SIT**

Cene vključujejo DDV.

VSE ZA GRADNJO od temeljev do strehe

REZERVNI DELI ZA KMETIJSKO MEHANIZACIJO

podjetje za proizvodnjo izolacijskih izdelkov d.d.

Novavas 56
SI- 1385 Nova vas na Blokah
Tel.: 01 7050-300
Fax: 01 7050-330
E-mail: novolit@novolit.si
Web: http://www.novolit.si

Vesele božične praznike
in veliko uspehov
v novem letu 2004!

Z ZNANJEM, IZKUŠNJAMI IN SODOBNIMI TEHNOLOGIJAMI USMERJENI V SVET

Leto je naokrog in ponovno je čas obdarovanj in veselja, obenem pa priložnost, da se vsem občankam in občanom Loške doline, sodelavkam in sodelavcem ter našim poslovnim partnerjem zahvalimo za zaupanje. Želimo vam prijetne božične praznike ter obilo zdravja, sreče, zadovoljstva in uspehov v prihajajočem letu 2004.

Kolektiv Kovinoplastike Lož, d.d.

KOVINOPLASTIKA LOŽ

Lož, Cesta 19 oktobra 57, Tel.: 01 70 95 100, Fax: 01 70 58 466, e-mail: info@kovinoplastika.si, http://www.kovinoplastika.si